

Bortfallsbarometern nr 9

Mats Bergdahl
Pär Brundell
Folke Carlsson
Dan Hedlin
Håkan Lindén
Monica Rennermalm

R&D Report
Statistics Sweden
Research - Methods - Development
1994:3

Från trycket
Producent
Ansvarig utgivare
Förfrågningar

© 1994, Statistiska centralbyrån
ISSN 0283-8680

Juni 1994
Statistiska centralbyrån, utvecklingsavdelningen
Lars Lyberg
Dan Hedlin, tel 08-783 43 34
telefax 08-783 45 99

Printed
Producer
Address

Publisher
Inquiries

June, 1994
Statistics Sweden,
Department of Research and Development
S-115 83 Stockholm
Lars Lyberg
Dan Hedlin, telephone +46 08-783 43 34
telefax +46 08-783 45 99

© 1994, Statistics Sweden
ISSN 0283-8680

INLEDNING

TILL

R & D report : research, methods, development / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1988-2004. – Nr. 1988:1-2004:2.

Häri ingår Abstracts : sammanfattningar av metodrapporter från SCB med egen numrering.

Föregångare:

Metodinformation : preliminär rapport från Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 1984-1986. – Nr 1984:1-1986:8.

U/ADB / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1986-1987. – Nr E24-E26

R & D report : research, methods, development, U/STM / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1987. – Nr 29-41.

Efterföljare:

Research and development : methodology reports from Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 2006-. – Nr 2006:1-.

Bortfallsbarometern nr 9

**Mats Bergdahl
Pär Brundell
Folke Carlsson
Dan Hedlin
Håkan Lindén
Monica Rennermalm**

Bortfallsbarometern nr 9

Innehållsförteckning

1. Sammanfattande slutsatser	1
2. Undersökningar vid AM-avdelningen	3
2.1. Inledning	3
2.2. Surveyklimatet	3
2.3. Bortfallet i undersökningar med individurval	4
2.3.1. Arbetskraftsundersökningarna (AKU)	4
2.3.2. Tilläggsundersökningar/frågor till AKU	5
2.3.3. Elevuppföljningarna	6
2.4. Undersökningar med urval av företag eller arbetsställen	7
2.4.1. Kortperiodiska undersökningar	7
2.4.2. Arbetskraftsbarometern	8
2.5. Sammanfattning	8
3. Undersökningar vid BoR-avdelningen	9
3.1. Inledning	9
3.2. Bortfallsutveckling	9
3.3. Bortfallet i undersökningarna	10
3.3.1. Museistatistiken	10
3.3.2. Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner	11
3.4. Sammanfattning	11
4. Undersökningar vid ES-avdelningen	12
4.1. Inledning	12
4.2. Bortfallet i de ingående undersökningarna 1980-1993	12
4.2.1. Finansstatistiken	12
4.2.2. Företagens utländska tillgångar och skulder	13
4.2.3. Industristatistiken	13
4.2.4. Investeringsenkäterna	14
4.2.5. Kapacitetsenkäten	15
4.2.6. Lagertypstatistiken	15
4.2.7. Leverans- och orderstatistiken	15
4.2.8. Omsättningsstatistiken	16
4.3. Sammanfattning	16
5. Undersökningar vid M-avdelningen	18
5.1. Inledning	18
5.2. Undersökningarnas bortfall över tiden	19
5.3. Sammanfattande slutsatser	22
6. Undersökningar vid V-avdelningen	23
6.1. Inledning	23
6.2. Bortfallsutvecklingen generellt	24
6.3. Bortfallsutvecklingen i de löpande intervjuundersökningarna	25
6.4. Postenkätundersökningar	28
6.5. Bokföringsundersökningar	29
6.6. Sammanfattning	31
7. Bortfallsmått	32
8. Nya rapporter om bortfallsfrågor	34
Referenser	34
Bilaga 1	35
Bilaga 2	49

1. Sammanfattande slutsatser

Bortfallsbarometerns syfte är

- att ge en bild av uppgiftslämnarklimatet (blir individer och institutioner mer eller mindre ovilliga att lämna uppgifter?)
- att ge ett (bland många) instrument att jämföra produkter med varandra

Syftet är egentligen inte att beskriva någon kvalitetskomponent. Bortfallsbarometern handlar nämligen bara om bortfallet i sig, inte den statistiska osäkerhet detta kan orsaka (som ibland kallas "bortfallsosäkerhet" eller "bortfallsbias" och som produktansvariga bedömer i Kvalitetsenkäten).

Barometern omfattar i första hand produkter som redovisat statistik under kalenderåret 1993. Vi tar upp endast objektsbortfall. Varje ämnesavdelning har ett avsnitt i rapporten. I bilagor finns tabeller med mer detaljerade uppgifter om bortfall och listor som mycket kortfattat beskriver de undersökningar som tas upp i den här rapporten. Hur bortfallet kan mätas finns beskrivet i formler i avsnittet "Bortfallsmått". I diagram och tabeller hänvisas till dessa. I ett sista avsnitt ges namnet på några rapporter om bortfallsfrågor, skrivna under det senaste året, som kommit till vår kännedom.

De faktorer som påverkar bortfallets storlek varierar naturligtvis beroende på vilken undersökning som avses, men vissa faktorer är undersökningsgemensamma och avgörande för utvecklingen av bortfall.

Hög arbetsbelastning

Den höga arbetsbeläggningen på intervjuarkåren kräver allt mer detaljplanerade insamlings- och bearbetningsprocesser. Det är viktigt att produktansvariga på såväl ämnes- sidan som Surveyenheten följer och bevakar inflödet noga så att mer kraftfulla åtgärder hinner vidtas om inflödet inte följer utarbetad plan. Till "intervjuarkåren" kan vi här räkna även personal vid själva produkten som deltar i telefonpåminnelser och annat som nedbringar bortfallet. Just detta arbete tar mycket tid och måste ofta utföras under en kort tidsperiod.

Attityden

Det är mycket viktigt att "interna problem", framför allt organisationsfrågor, inte påverkar intervjuares arbetsförhållanden negativt. Det är också mycket viktigt att intervjuarna får rätt utbildning så att motivationen för varje enskild undersökning är hög. Det här gäller även i någon mån för personal vid själva produkten som arbetar med indrivning av svar. Till attityden hör inte bara "att min produkt är viktig" utan även kunskaper i statistisk kvalitet och bortfallets statistiska betydelse.

Förändrade mätinstrument

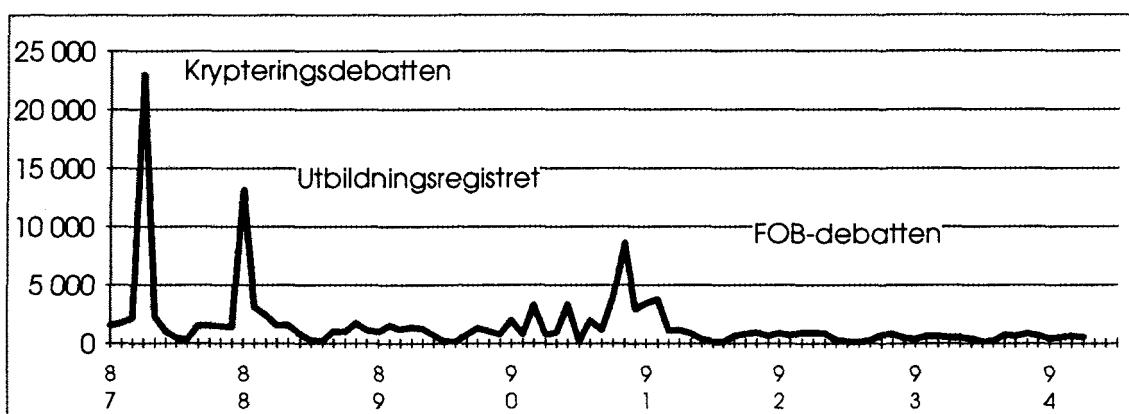
Det är viktigt att vi följer med samhällsutvecklingen och är beredda att förändra/ förnya invanda mätinstrument och bearbetningar. Ny teknik gör det möjligt att använda nya mätinstrument och mätmetoder samt kombinationer av dessa. Verkets kunskaper i frågeformulering och blankettkonstruktion måste utnyttjas fullt ut.

Externa faktorer

Den bild offentlig statistik har i massmedia betyder naturligtvis mycket för uppgiftslämnarklimatet. Den atmosfär som omger offentlig statistik i den vardagliga rapporteringen av konsumentprisindex och all annan statistik har troligen större långsiktig betydelse än hastigt upplamnade debatter i speciella ämnen (jfr diagram 1).

Lagändringar är en annan extern faktor som ibland betyder mycket. I "Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor" har bortfallet minskat kraftigt i SNI 9 genom att ideella föreningar m.fl. fick uppgiftslämnarplikt genom den statistiklag som trädde i kraft 1/1 1993.

Diagram 1. Antalet datalagsförfrågningar som avser SCBs register. Från Marknadsfakta.

Bortfallet är alltså bara en indikation på kvaliteten i en undersökning. För olika undersökningar är bortfallet av större eller mindre betydelse. Det kan vara svårt att göra direkta jämförelser mellan olika undersökningar p.g.a. olika mått på bortfallets storlek, undersökningsuppläggningar, typ av uppgiftskälla etc. Bortfallsbarometern visar på ganska stora skillnader i nivåer av bortfall mellan olika undersökningar, som är svåra att ge entydiga förklaringar på.

Arbetsgruppen för förra årets Bortfallsbarometer bedömde att uppgiftslämnarklimatet hade blivit bättre, se Bergdahl m. fl. (1993). Det fanns mycket som pekade på att SCBs uppgiftslämnare ansträngde sig mer än tidigare år för att svara på frågorna. I år tror vi inte det, men vi ser heller inga som helst tecken på att uppgiftslämnarklimatet skulle ha blivit sämre.

I årets Bortfallsbarometer kan många produkter rapportera ett något mindre bortfall än förra året. Det beror till största delen på att effektivare metoder använts och att personalen på många håll arbetat särskilt hårt med att få in svar från uppgiftslämnarna.

2. Undersökningar vid AM-avdelningen

2.1. Inledning

AM-avdelningen svarar för 6 statistikprogram, nämligen Utbildning, Sysselsättning, Löner och arbetskostnader, Analyser och prognoser, Arbetsmiljö samt Arbetstider. Ca 40 produkter förser statistikprogrammen med statistik och redovisas i den årliga kvalitetsrapporten. Av dessa är ett tiotal urvalsundersökningar.

I årets Bortfallsbarometer redovisas bortfallet för urvalsundersökningarna, med uppdelning på dels individundersökningar, dels arbetsställe/företagsundersökningar. Några längre tidsserier över bortfallet redovisas ej för undersökningarna, med undantag för AKU. Flera av undersökningarna är relativt nya, medan andra t.ex. elevuppföljningsundersökningarna skiftar i storlek och innehåll mellan åren.

Följande undersökningar redovisas

Undersökningar med individurval

- Arbetskraftsundersökningarna, AKU
- Arbetsmiljöundersökningarna
- Arbetsorsakade besvär
- Personalutbildning
- Elevuppföljningarna

Undersökningar med urval av arbetsställen eller företag

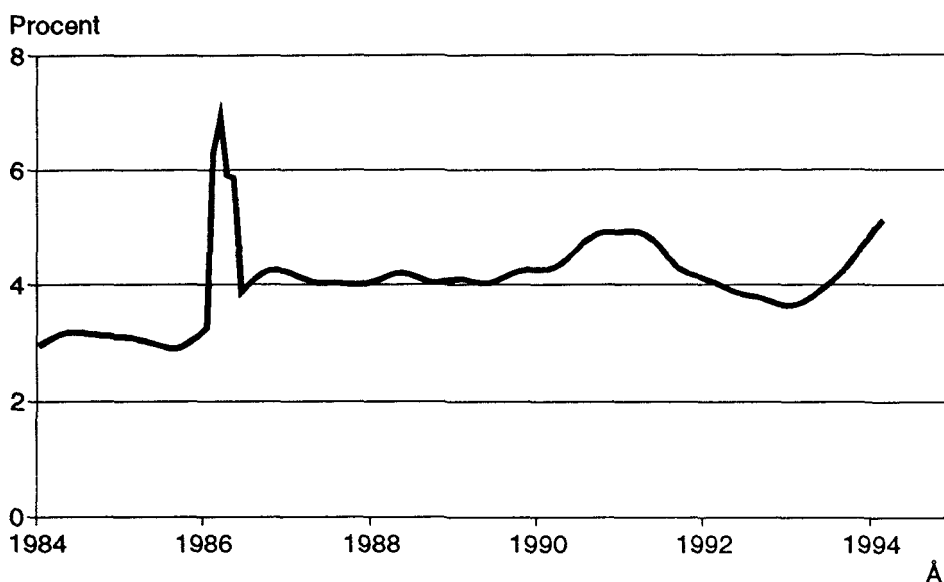
- Löner och sysselsättning för arbetare inom industrin (KLPM)
- Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)
- Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLPM)
- Arbetskraftsbarometern

I bilaga 2 presenteras undersökningarnas uppläggning schematiskt i s.k. checklistor.

2.2. Surveyklimatet

Med surveyklimatet menas allmänhetens vilja att delta i undersökningar. I AKU har vi en bra indikator som beskriver surveyklimatet; andelen som *avböjt medverkan* bland de personer som ska delta i AKU för första gången. Denna kategori är tillsammans med datalagsförfrågningar de bästa indikatorer vi har på SCB när det gäller att beskriva opinionsläget. Diagram 1 visar utvecklingen av surveyklimatet fr.o.m. januari 1984 t.o.m. dec 1993. Serien är "rensad" och beskriver trendcykelskattningar för ovan nämnda period.

Diagram 1 Trendcykel-kurva för andel som avböjt medverkan i nya paneler i AKU

Som framgår av diagram 1 hade vi en extrem ökning av andelen som avböjt medverkan i ingående paneler under första kvartalet 1986. Andelen ökade från 3 procent till nära 7% under första kvartalet för att sedan återgå till 4 %. Surveyklimatet var sedan stabilt till slutet av 1990 när det åter visade på en viss ökning, denna gång från 4 till 5 procent. Dessa trendbrott diskuterade vi i Bortfallsbarometern nr 7 och det råder inget tvivel om att den extrema ökningen 1986 kan tillskrivas den s.k. metropolitdebatten. Ökningen under 1990 kan hänföras till den statistikfientlighet som uppstod i samband med debatten kring FoB 90.

Under 1993 har andelen som avböjt medverkan i nya paneler ökat dramatiskt med nästan en hel procentenhet till 4,7 %. Om detta speglar förändring i surveyklimatet är tveksamt då inget i övrigt tyder på detta. Noterbart är att andelen ej anträffade har minskat enligt exakt samma mönster, men spegelvänt. Orsakssambanden är dock ej utredda.

2.3. Bortfallet i undersökningar med individurval

2.3.1. Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Det totala bortfallet var 12,3 procent 1993 vilket innebar en minskning med 1,5 procentenheter jämfört med AKU 1992.

Bortfallet har alltså minskat trots att andelen som avböjt medverkan i nya paneler har ökat. Det är i huvudsak ej anträffade som minskat, vilket i huvudsak förklaras av omläggning av AKU till att mäta årets samtliga veckor mot tidigare 1-2 veckor per månad. Denna omläggning innebar att intervjuarbetet kan spridas över hela månaden (eller året) och därigenom planeras bättre. Detta har gett en jämnare arbetsbelastning och därigenom större möjligheter att nå svår-anträffbara intervjupersoner.

Bortfallsutvecklingen för AKU redovisas ytterligare i kapitel 6 och jämförs med övriga individ- och hushållsundersökningar vid SCB.

2.3.2. Tilläggsundersökningar/frågor till AKU.

Förutom de ordinarie AKU-undersökningarna förekommer tilläggsundersökningar och tilläggsfrågor till AKU. Arbetsmiljöundersökningarna , Arbetsorsakade besvär samt Personalutbildningsstatistik är tre sådana undersökningar vid AM-avdelningen. Bortfallet i dessa undersökningar är i hög grad beroende av AKU-bortfallet.

a) Arbetsmiljöundersökningarna

Bortfallet i arbetsmiljöundersökningarna uppkommer vid flera olika moment i undersökningen. Efter det att de ordinarie AKU-frågorna avslutats ställs ytterligare tilläggsfrågor (ca 10 min). Dessutom får personerna i urvalet (urval bland personer som deltagit i AKU och som var sysselsatta vid intervjutillfället) ytterligare frågor att besvara i en postenkät (ca 20 min). Nedan redovisas en uppskattning av bortfallets omfattning i procent av undersökningspopulationen med uppdelning på de olika momenten. Bortfallet bland *sysselsatta* i ordinarie AKU har uppskattats utifrån tidigare bortfallstudier.

Tabell 1 Arbetsmiljöundersökningen. Ovägt bortfall. Procent

Moment/År	1989	1991	1993*
Ordinarie AKU	8	10	
Extra telefonintervju (inkl. indirekta intervjuer)	6	5	
Postenkät	12	11	
Totalt bortfall	26	26	

*Bortfallssiffror från 1993 års undersökning föreligger ännu inte.

Även om undersökningens totala bortfall är högt, är bortfallet i just postenkätdelen lågt. I t.ex omnibusundersökningarna (V-avdelningen) är bortfallsnivån efter påminnelse ca 30 %. Förklaringen till den relativt låga nivån kan vara att de som får besvara enkäten tillhör de som medverkar i ordinarie AKU. En ytterligare förklaring kan vara att urvalet består av uppgiftslämnare som har undersökningsvana och att frågor om arbetsmiljö känns angelägna.

b) Arbetsorsakade besvär

Bortfallet i undersökningarna om arbetsorsakade besvär består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfall i tillägget. Tilläggsfrågorna tar ca 5 minuter extra att besvara. Nedan redovisas en uppskattning av bortfallets omfattning med uppdelning på de olika momenten.

Tabell 2 Arbetsorsakade besvär Ovägt bortfall Procent.

Moment/År	1991	1992	1993
Ordinarie AKU	10	10	10
Extra telefonintervju (inkl. indirekta intervjuer)	2	1	2
Totalt bortfall	12	11	12

Merparten av bortfallet utgörs av bortfallet i ordinarie AKU. Bortfallet p.g.a tilläggsfrågor är endast 1-2 procentenheter. Det extra bortfallet av telefonintervjuer är lägre här än i arbetsmiljöundersökningarna bl. a. beroende på färre vägrare och färre indirekta intervjuer.

c) Personalutbildning

Bortfallet i Personalutbildningsstatistiken består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfallet i tillägget. Som bortfall räknas även indirekta intervjuer i AKU. Antal tilläggsfrågor är 14 stycken och tar ca 3 minuter extra att besvara.

Tabell 3 Personalutbildningsstatistik Ovägt bortfall. Procent

Moment/År	1986	1987	1989	1990	1992	1993
Ordinarie AKU	10	11	11	11	18	15
Indirekta intervjuer	7	3	3	2	2	3
Extra telefonintervjuer	1	2	2	2	1	2
Totalt bortfall	18	16	16	16	21	19

Merparten av bortfallet utgörs av bortfallet i ordinarie AKU. Bortfallet i personalutbildningstillägget är endast 1-2 procentenheter.

Det högre bortfallet 1992 och 1993 kan förklaras, dels av det ökade bortfallet i AKU allmänt, dels av att man utnyttjat endast juni-undersökningarna som ligger på en högre bortfallsnivå än april- och majundersökningarna, som ingått tidigare år.

2.3.3. Elevuppföljningarna

a) Högskoleuppföljningar. Examinerade 88/89.

I dessa undersökningar utnyttjas tvåfasurval i kombination med två olika mätförfaranden - ett relativt billigt (enkät) och ett relativt dyrt (telefonintervju). I första fasen dras ett slumpmässigt urval från hela populationen. Observationerna samlas in med postenkät, varvid ett bortfall uppkommer. I andra fasen dras ett slumpmässigt urval från bortfallet och observationerna samlas in med telefonintervju. I idealfallet uppkommer inget bortfall i andra fasen, men i praktiken ser det helt annorlunda ut.

Tabell 4 Högskoleuppföljningar, svarande och bortfall i procent (1993)

Svarande/Bortfall	%
Svarande enkätfas (urvalet)	75
Svarande telefonfas (suburvalet)	41
Totalt vägt bortfall [6] ¹	15

¹Se formel i avsnittet "Bortfallsmått"

b) Vuxenuppföljningar.

Tabell 5 Vuxenuppföljningar, svarande och bortfall i procent (1993)

Svarande/Bortfall	%
Svarande enkätfas (urvalet)	71
Svarande telefonfas (suburvalet)	67
Totalt vägt bortfall [6]	9

Bortfallet i telefonfasen är precis som tidigare år mycket högt, 59 % resp. 33 %. I bilaga 1, tabell 1-3 finns bortfallet redovisat för elevuppföljningarna fr.o.m. 1981. Med tanke på de höga kostnaderna för bortfallsuppföljningen - de utgör 1/3 av den totala produktionskostnaden och en telefon intervju är 10 gånger dyrare än ett postenkätsvar - är det naturligtvis viktigt att resultatet motsvarar de höga kostnaderna. Om skattningarna på variablerna i bortfallet skulle skilja sig mycket från den grupp som svarar blir detta en stor felkälla. För närvarande finns ingen kontroll på hur variablerna fördelar sig i bortfallet.

Ett s.k. TQM-projekt skall starta till hösten, som skall utreda om elevenkäterna kan effektiviseras.

2.4. Undersökningar med urval av företag eller arbetsställen

2.4.1. Kortperiodiska undersökningar

- Löner och sysselsättning för arbetare inom industrin (KLPM)
- Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)
- Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLPM)
- (arbetare resp. tjänstemän)

Bortfallssiffrorna i dessa undersökningar inkluderar okänd övertäckning.

Tabell 6 Bortfall i kortperiodiska undersökningar 1989-1993, ovägt samt storleksvägt med antal anställda enligt CFAR. Årsgenomsnitt. Procent.

År	Ovägt [1]					Storleksvägt [4]				
	1989	1990	1991	1992	1993	1989	1990	1991	1992	1993
KLPM	14	13	13	11	8	7	6	6	4	3
KSP	11	9	9	8	8	11	8	7	7	7
KLPM arb	-	-	14	13	10	-	-	11	10	8
KLPM, tjm	-	-	12	12	9	-	-	12	9	7

Bortfallet i de kortperiodiska löneundersökningarna har minskat.

I KLPM har bortfallet minskat genom att man telefonpåminner alla företag. Tidigare fick endast de större företagen telefonpåminnelser.

I KLPM har bortfallet minskat kraftigt i SNI 9 genom att ideella föreningar m.fl. fick uppgiftslämnarplikt genom den statistiklag som trädde i kraft 1/1 1993.

I bilaga 1, tabell 4-6 redovisas bortfallet för olika SNI, olika undersökningsomgångar under året samt för olika storlekar av företag/arbetsställen.

2.4.2. Arbetskraftsbarometern

Urvalsenheterna i barometern består av s.k. KU-arbetsställen. Ett arbetsställe kan få flera blanketter rörande olika utbildningar att besvara. Det ovägda bortfallet, som avser det totala bortfallet av blanketter i urvalet, var 1993 tolv procent jämfört med 11 procent de tre föregående åren. Bortfallet varierar mellan 1-29 procent för olika utbildningsgrupper. Bäst är svarsfrekvensen för olika lärargrupper.

2.5. Sammanfattning

Jämfört med ett år tidigare ligger bortfallet på en lägre nivå för flera av undersökningarna vid AM-avdelningen.

Bortfallet i arbetskraftsundersökningarna har minskat. Genom att mäta årets samtliga veckor har det blivit lättare att nå svåränträffbara intervjupersoner.

Elevuppföljningarna har fortfarande besvärande högt bortfall i telefonfasen, 33-59 %. Ett s.k. TQM-projekt skall startas som skall utreda om elevenkäterna kan effektiviseras.

Företags- och arbetsställeundersökningarna ovägda bortfall ligger mellan 8 % - 10 %.

Bortfallet har minskat för den kortperiodiska lönestatistiken (KLPM och KLPk).

Den 1/1 -93 trädde en ny statistiklag i kraft, som bl.a innebär att ideella föreningar med m.m. numer har uppgiftslämnarplikt. Bortfallet i SNI 9 (KLPk) har därigenom minskat från ca 30 % till ca 10 %.

3. Undersökningar vid BoR-avdelningen

3.1. Inledning

Avdelningen för befolkning och regioner svarar för programmen Befolkning; Kultur och medier; Offentlig sektor; Invandring och invandrare; Regionalt perspektiv och Fysisk planering och naturresurshushållning. På avdelningen finns även delar av programmen Ekonomisk politik; Sysselsättning och Boende, byggande och bebyggelse. Av produkterna på dessa program genomförs enbart ett fåtal produkter som urvalsundersökningar.

Det gemensamma för avdelningens undersökningar är att de redovisar resultat på regional nivå, huvudsakligen för kommuner. Det innebär att det insamlade materialet måste hålla god täckning på alla redovisningsnivåer för att ge användbar information. Undersökningarna är därför nästan genomgående totalräkningar och baseras ofta på administrativa register. I vissa undersökningar där undersökningsobjekten är ganska få, t ex kommuner, kyrkokommuner, museer m fl, genomförs årliga enkätundersökningar. I årets Bortfallsbarometer redovisas bortfallet för två av dessa enkätundersökningar. Det är museistatistiken och den ekonomiska redogörelsen för kyrkokommuner.

I bilaga 2 presenteras undersökningarnas uppläggning schematiskt i form av s.k. checklistor.

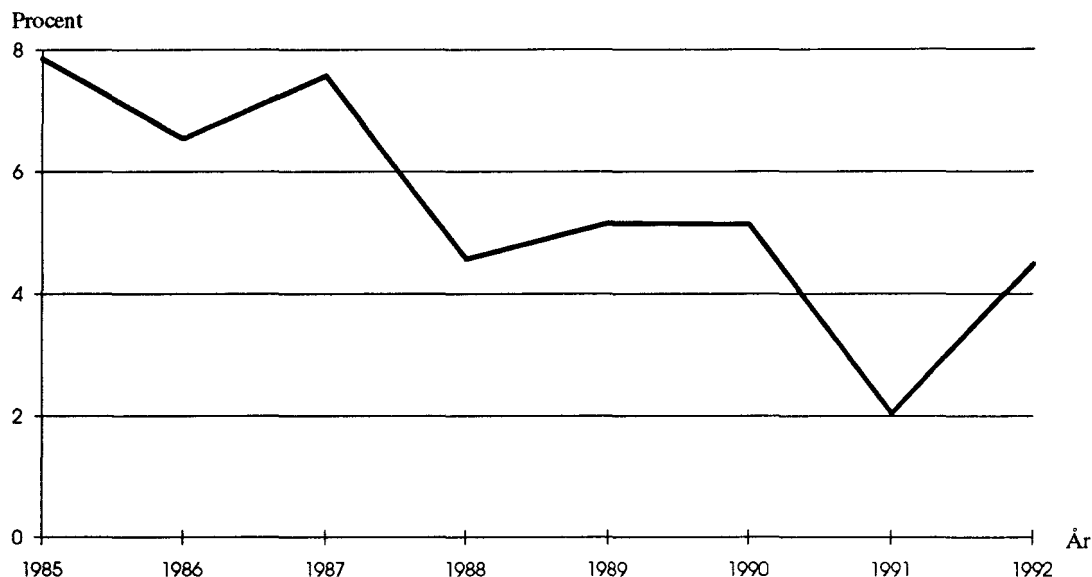
3.2. Bortfallsutveckling

I de båda undersökningar som redovisas mäts bortfallsutvecklingen för undersökningar där kyrkokommuner och museer står för uppgiftslämnandet. Medverkan i museistatistiken är frivillig medan det gäller uppgiftslämnarplikt för kyrkokommunerna. Bortfallsutvecklingen får därför ses som ett mått på viljan och förmågan att lämna uppgifter från olika delar av samhället i form av kyrkokommuner och museer. Museerna i undersökningen ägs och drivs företrädesvis av offentliga intressen i form av stat och kommun men även av stiftelser, folkrörelser, hembygdsföreningar och privatpersoner.

3.3. Bortfallet i undersökningarna

3.3.1. Museistatistiken

Diagram 1. Bortfall i Museistatistiken 1985-1992 [1]²

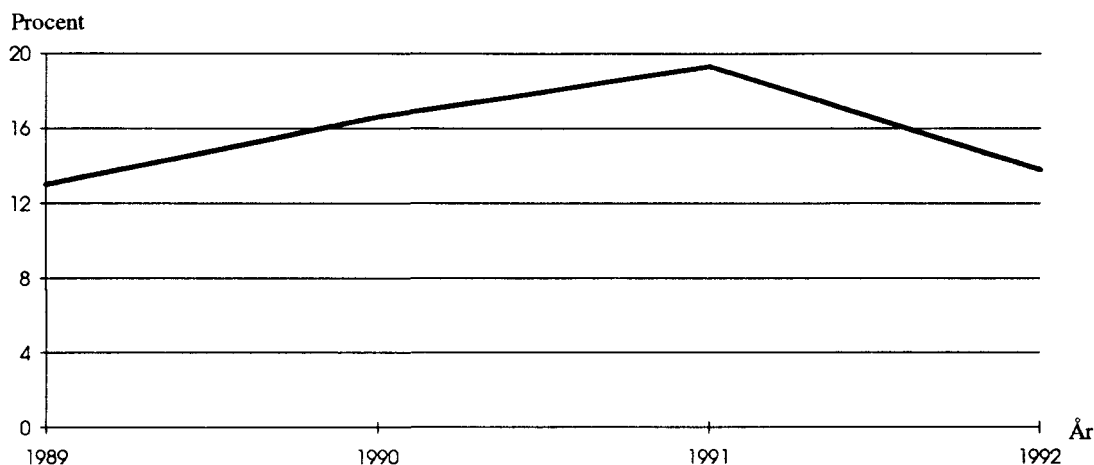
Bortfallsutvecklingen redovisas från och med 1985 då en omläggning av undersökningen gör att jämförelser längre bakåt i tiden inte är meningsfulla. Museistatistiken omfattar museer med utbildad personal som totalt utför minst ett årsverke (1 570 timmar) under året. Det innebär att populationen förändras ständigt och att förteckningen av aktuella museer måste uppdateras årligen. Någon automatisk uppdatering av rampopulationen finns ej utan ramen definieras utifrån de svar som avges i enkäten. Det innebär att bortfallsnivån som beräknas gäller med den reservationen att vissa av museerna som ej besvarat enkäten kan utgöra övertäckning. Totalt har statistiken omfattat cirka 200 objekt under perioden.

Bortfallet i museistatistiken ökar mellan 1991 och 1992 men sett över hela den redovisade perioden finns en trendmässig minskning av bortfallet. Bortser man från 1991 har bortfallet dock legat relativt stabilt runt 5 procent sedan 1988.

² Siffrorna inom klamrar syftar på formler i avsnittet "Bortfallsmått"

3.3.2. Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner

Diagram 2. Bortfallet i KYBOK 1989-1992 [1]

Bortfallet kan följas fr o m 1989 då "Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner" (KYBOK) fick sin nuvarande design. Det totala bortfallet minskar kraftigt mellan 1992 och 1991. Förbättringen är dock delvis orsakad av att det totala antalet kyrkokommuner minskat mellan åren. Fram till 1992 fanns det 1 253 kyrkokommuner men under 1992 har dessa slagits samman till 965 stycken.

För att åtgärda bortfallet används preliminärt erhållen skatt som hjälpvariabel. Variabeln uppvisar en genomgående hög korrelation med viktiga undersökningsvariabler vilket gör den användbar som hjälpvariabel. En kvotmodell har använts för att ta fram skattningar som imputerats istället för de uppgifter som saknas på grund av bortfall.

3.4. Sammanfattning

Museistatistiken uppvisar en ökning av bortfallet i den senaste undersökningen men svarsfrekvensen ligger ändå på samma nivå som under de senaste åren.

Bortfallet i KYBOK undersökningen minskar men minskningen orsakas av att antal objekt i ramen minskat.

4. Undersökningar vid ES-avdelningen

4.1. Inledning

ES-avdelningen ansvarar för 6 st. statistikprogram, Ekonomisk politik, Forskning & informationsteknologi, Företagsregister, Försörjningsberedskap, Kredit- & valutapolitik, samt Näringspolitik. Av avdelningens ca. 40 undersökningar har 8 stycken blivit utvalda för att presenteras i Bortfallsbarometern. Dessa undersökningar, som är upplagda på ett antal olika sätt, har valts ut för att spegla surveyklimatet inom den ekonomiska statistiken, samt ge en samlad bild av hur bortfallet utvecklat sig över tiden. För vissa undersökningar redovisas bortfallssiffror från 1970 och framåt, medan övriga redovisar siffror med början ca. 1980.

Följande undersökningar ingår:

- Finansstatistiken
- Företagens utländska tillgångar och skulder, FUTS
- Industristatistiken
- Investeringsenkäterna
- Kapacitetsenkäten
- Lagertypsstatistiken
- Leverans- och orderstatistiken
- Omsättningsstatistiken

Undersökningarnas uppläggning presenteras utförligare i checklistorna, som återfinns i bilaga 2.

Urvalsramen för de flesta undersökningarna utgörs av statistikregistret, som i sin tur bygger på CFAR (Centrala Företags- och ArbetsställeRegistret). Stratifiering sker vanligen efter bransch och storlek med totalundersökning bland de största företagen. Uppgifterna samlas normalt in genom postenkäter belagda med uppgiftslämnarplikt.

I avsnitt 7 återfinns en beskrivning av förekommande bortfallsmått i de utvalda undersökningarna.

4.2. Bortfallet i de ingående undersökningarna 1980-1993

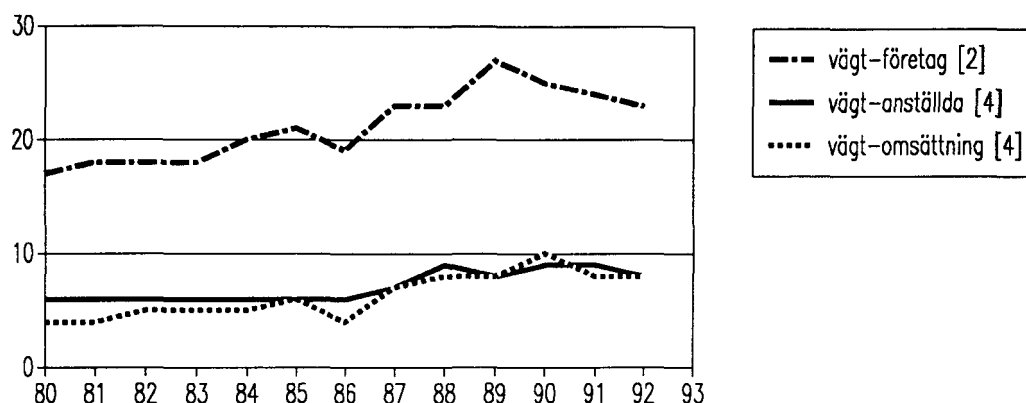
I följande avsnitt beskrivs och kommenteras bortfallsutvecklingen sedan 1980. Det kompletta datamaterialet återfinns i tabellform i bilaga 1.

4.2.1. Finansstatistiken

Finansstatistiken uppvisar en ökande bortfallstrend under 1980-talet. De senaste åren kan man dock skönja en tendens till minskning. Bortfallstoppen 1989 kan ha orsakats av

att urvalet utökades detta år, då det dels innebar många nya ovana uppgiftslämnare och också en ökad arbetsbelastning på produkten. Att toppen endast existerar för måttet vägt på objektsnivå, kan förklaras av att urvalsutökningen skedde i SNI 6-9, handel och tjänster, som till stora delar består av små företag.

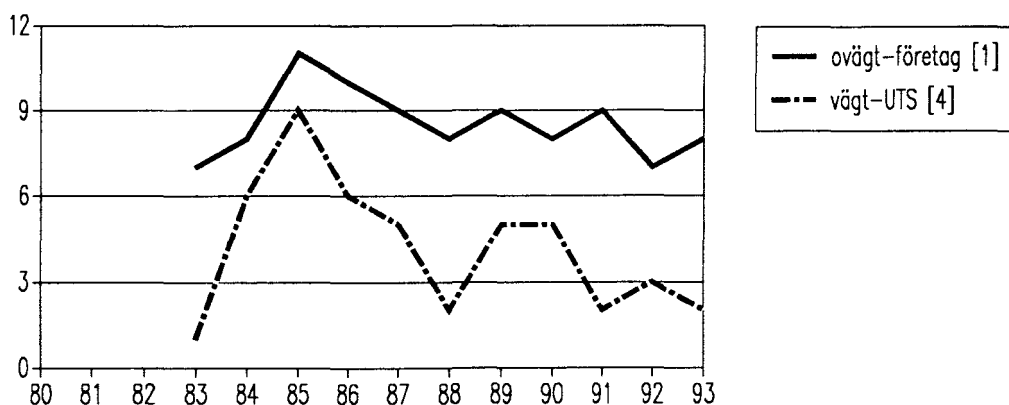
Diagram 1. Bortfallet i Finansstatistiken 1980-1993, procent³

4.2.2. Företagens utländska tillgångar och skulder

T.o.m. 1982 var "Företagens utländska tillgångar och skulder" (FUTS) en totalundersökning med cut-off gräns. Bortfallsmåtten redovisas fr.o.m. 1983 och uppvisar en kraftig ökning de följande åren. Detta kan ha ett samband med omläggningen till urvalsundersökning, samt att man då även undersökte mindre företag. Under den senare delen av perioden uppvisar FUTS:en en klar minskning av bortfallet, och bortfallssiffran 2 % för det vägda måttet är på en föredömligt låg nivå.

Diagram 2. Bortfallet i FUTS:en 1980-93, procent

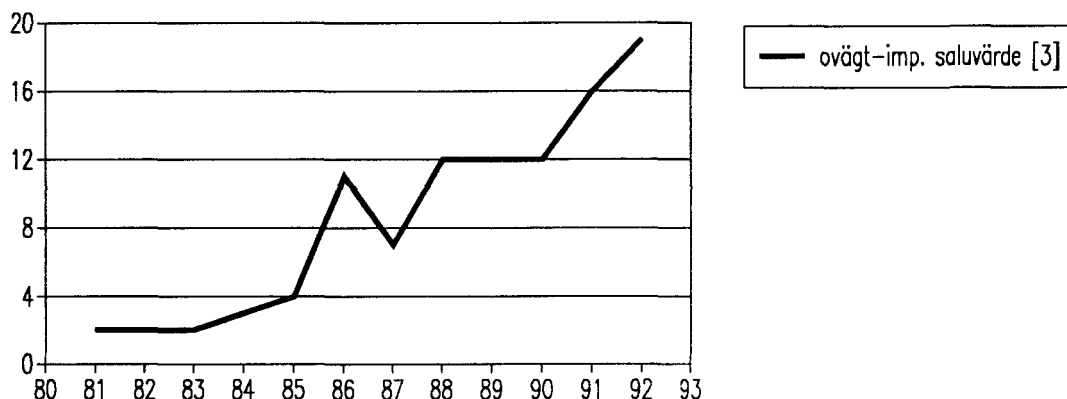
4.2.3. Industristatistiken

Den kraftiga ökningen av bortfallet 1986 hänger samman med att man detta år utökade både urvalet och antal undersökta variabler. Bortsett från detta visar Industristatistiken ändå en kraftigt ökande bortfallsutveckling. Det är värt att notera att siffrorna här avser

³ Siffrorna inom klamrar syftar på formler i avsnittet "Bortfallsmått"

den preliminära redovisningen. Bortfallet i den definitiva statistiken har de senaste åren legat stabilt på 8-9 %. Att skillnaden mellan den preliminära och den definitiva redovisningen ökat så kraftigt har ett flertal orsaker. Den viktigaste förmodas vara att utsändningen av enkäten successivt senarelagts, vilket påverkar den preliminära redovisningen i högre grad än den definitiva, men även det stora utvecklingsarbete som bedrivits, samt organisationsförändringen nämns som orsaker

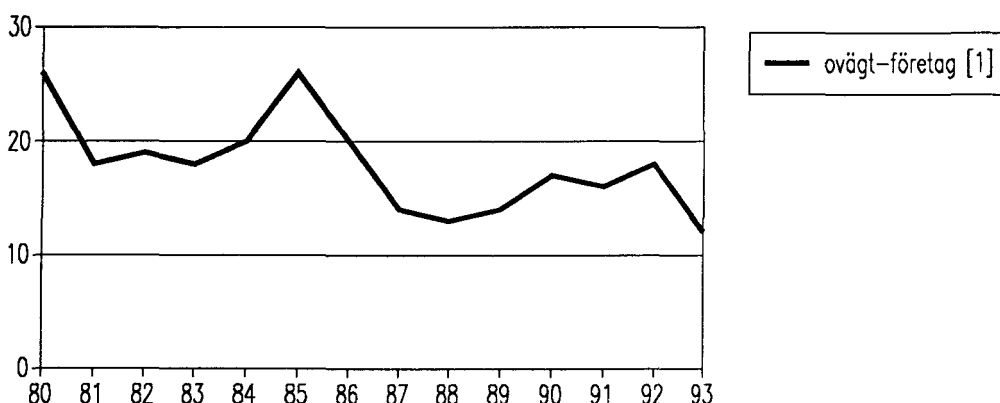
Diagram 3. Bortfallet i Industristatistiken 1980-1993, procent

4.2.4. Investeringsenkäterna

Investeringsenkätornas bortfall har under den senare delen av perioden fram t.o.m. 1992 uppvisat en svag men tydlig ökning. Förhoppningsvis innebär den kraftiga minskningen för 1993 ett trendbrott. Minskningen är ett lyckat resultat av en ny strategi för att driva in bortfallet, och speglar inte direkt en förändring i surveyklimatet. Strategin går i huvudsak ut på att i första hand kontakta de företag som tidigare inte lämnat uppgifter, med motiveringen att om företaget lämnat uppgifter en gång är sannolikheten högre för att de också ska fortsätta besvara enkäten. Bortfallstopparna 1980 och -85 sammanfaller med strejker på företagen.

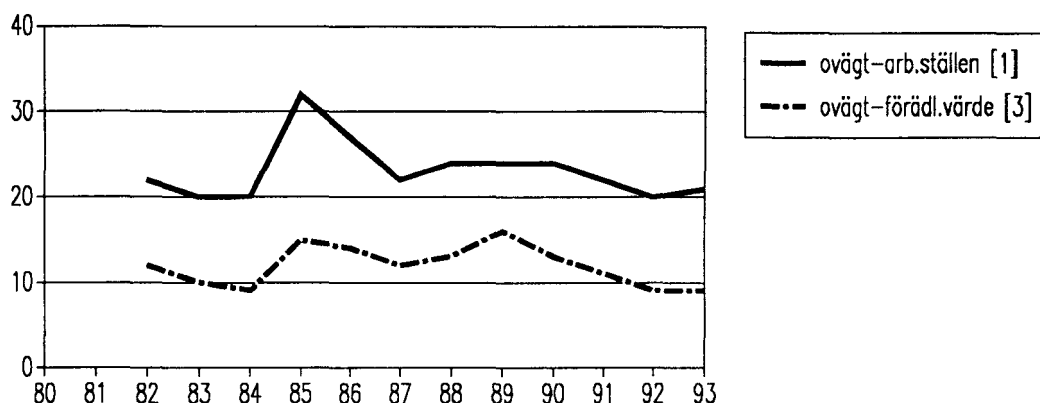
Diagram 4. Bortfallet i Investeringsenkäterna 1980-93, procent

4.2.5. Kapacitetsenkäten

Bortfallstoppen 1985 sammanfaller med att man detta år övergick till att använda SAMU-systemet för urvalsdragningen, vilket ledde till att nästan hela urvalet byttes ut och många ovana uppgiftslämnare tillkom. För övrigt har bortfallet legat på en stabil nivå med en viss tendens till minskning de senaste åren, vilket till viss del kan vara resultatet av en ökad arbetsinsats för att driva in bortfallet.

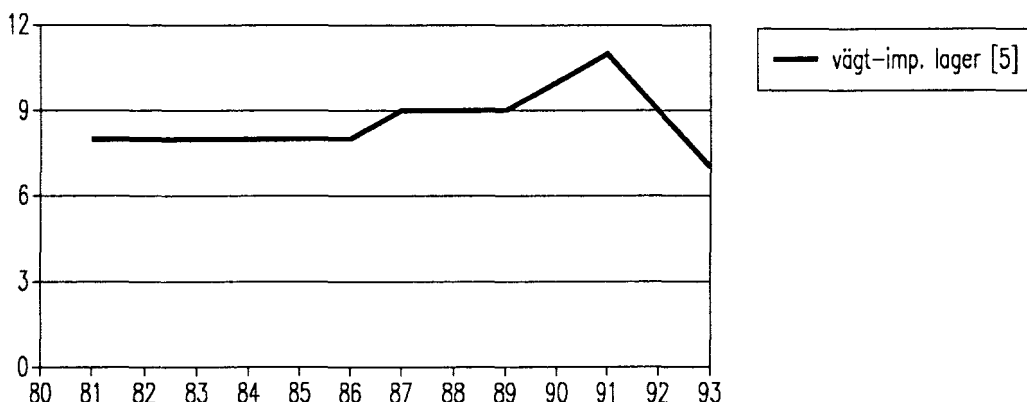
Diagram 5. Bortfallet i Kapacitetsenkäten 1980-93, procent

4.2.6. Lagertypstatistiken

Från att ha legat stabilt på 8 % under första halvan av 80-talet ökade sedan bortfallet under den senare delen av perioden. De två senaste åren har Lagertypstatistiken lyckats sänka sitt bortfall markant, vilket kan peka på ett definitivt trendbrott. Det är dock värt att notera att siffran för 1993 endast är beräknad på en del av urvalet, vilket medför en viss osäkerhet i tolkningarna.

Diagram 6. Bortfallet i Lagertypstatistiken 1980-93, procent

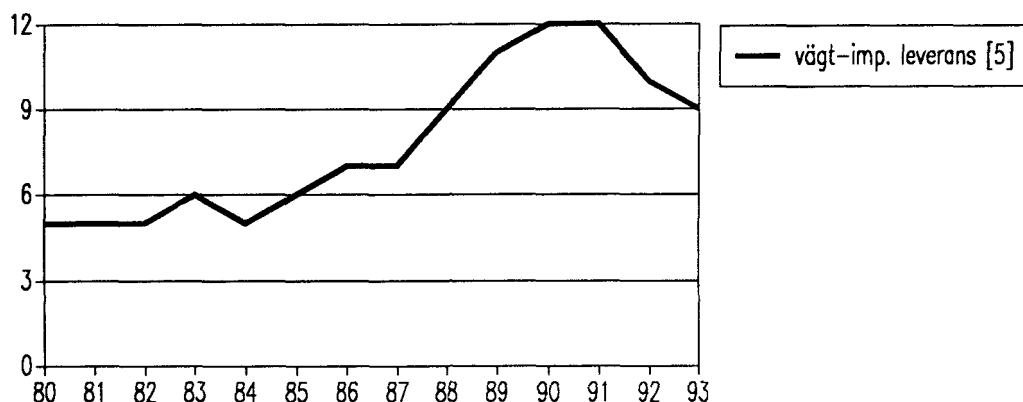

4.2.7. Leverans- och orderstatistiken

Den kraftiga ökningen av bortfallet, som kulminerade på en nivå av 12 % 1990, verkar nu vara definitivt bruten, och förhoppningsvis kan bortfallet fortsätta att sjunka. Minsk-

ningen av bortfallet är i första hand ett resultat av att mer resurser lagts på att öka svarsfrekvensen, och tyder inte direkt på ett förbättrat surveyklimat.

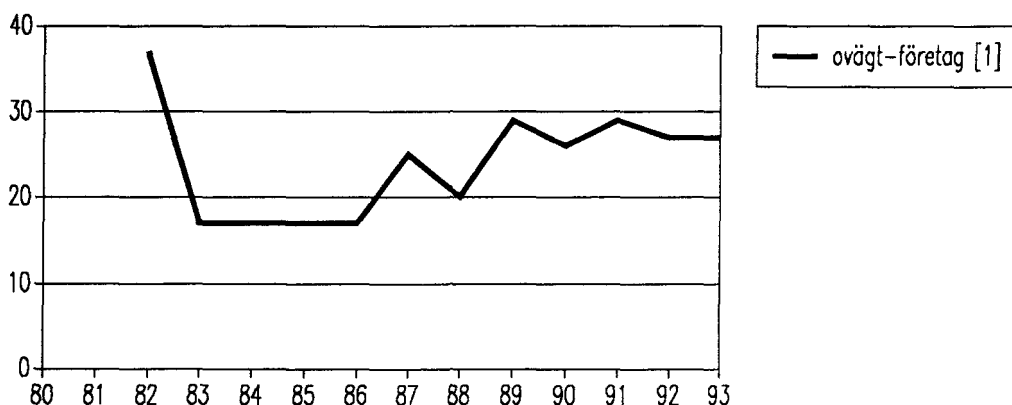
Diagram 7. Bortfallet i Leverans- och orderstatistiken 1980-93, procent

4.2.8. Omsättningsstatistiken

Omsättningsstatistiken uppvisar en hackig bortfallskurva på relativt hög nivå. De förhoppningar som fanns om att förra årets nedgång i bortfallet skulle vara början på en sänkning ned mot en acceptabel bortfallsnivå, visade sig något överoptimistiska. En starkt bidragande orsak till den höga nivån är att urvalet till stor del består av mindre företag, med lägre svarsbenägenhet än större.

Diagram 8. Bortfallet i Omsättningsstatistiken 1980-93, procent

4.3. Sammanfattning

Utvecklingen av bortfallet i undersökningar på ES-avdelningen kan studeras i föregående avsnitt. Det är fler undersökningar som redovisar sänkt bortfall än höjt, vilket bekräftar utvecklingen från förra årets barometer. Bilden är dock mycket splittrad. Liksom förra året redovisar Industristatistiken en kraftig höjning av bortfallet. Man bör dock ta i beaktande att denna siffra gäller den preliminära redovisningen. En motsvarande kraftig sänkning kan noteras för Investeringsenkäterna, vilken troligen är ett resultat av den nya strategi som införts vid bortfallsuppföljningen. Ett bra exempel som

andra produkter kan dra lärdom av. Övriga undersökningar redovisar små förändringar i både positiv och negativ riktning.

Sammantaget kan sägas att bortfallet på ES-avdelningen ligger på en oacceptabelt hög nivå för ett flertal undersökningar. Förutom att bortfallet är varianshöjande, är risken för bias uppenbar. Utvecklingen pekar dock åt rätt håll, med sjunkande bortfallssiffror i flertalet undersökningar, kanske ser vi här ett trendbrott.

5. Undersökningar vid M-avdelningen

5.1. Inledning

Avdelningen för Miljö- och lantbruksstatistik (M-avdelningen) svarar för statistik från 8 statistikprogram nämligen; Jord- & Skogsbruk; Fiske, vattenbruk och jakt; Transporter; Trafiksäkerhet; Energi; Turism; Miljövård samt Livsmedelspolitik.

De undersökningar som genomförs på avdelningen är skiftande med avseende på syfte och undersökningsmetodik. Vissa bygger helt eller delvis på material som tas in via registerbearbetningar, annat administrativt material eller via andra myndigheter. De undersökningar som är medtagna i denna rapport är sådana vars bortfall i någon mening speglar surveyklimatet eller åtminstone där det är meningsfullt att mäta bortfall. Det kan vara svårt att skilja på vad som är undertäckning eller bortfall där exempelvis SCB använder polisrapporterade trafikolyckor som underlag för statistik. Ibland är också uppgiftslämnarna väldigt få och objektsbortfall mycket sällsynt (ex. uppgifter från leverantörer av fjärrvärme och el).

Syftet med denna rapport är att visa hur objektsbortfallets storlek varierar i olika (typer av) undersökningar på avdelningen och i någon mån försöka att ge en överblick av hur bortfallssituationen är.

I avsnitt 5.2 visas bortfallsutvecklingen för de olika undersökningarna över tiden i diagramform (diagram 1-6). Därefter i 5.3 görs vissa generella kommentarer om utvecklingen i stort. I bilaga 1 i slutet av rapporten redovisas i tabellform bortfalls-siffrorna som har använts som underlag för tabeller och diagram. För respektive undersökning finns dessutom i bilaga 2 checklistor som ger kortfattade fakta om undersökningarna.

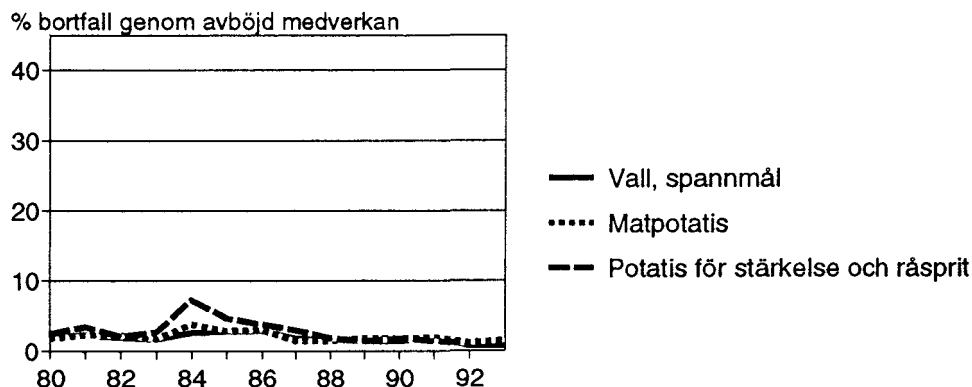
Nedanstående förteckning visar vilka undersökningar från M-avdelningen som har tagits med och vilket undersökningsår senaste bortfallssiffran avser :

Undersökning	Senaste bortfallssiffra avser
• De Objektiva skördeuppskattningarna - OS	
Urval för Vall och spannmål	1993
- " - Matpotatis	1993
- " - Potatis för stärkelse och råspnit	1992, upphört fr.o.m. 1993
• Deklarationsundersökningen för jordbrukare - DU	1990
• Jordbruksekonomiska undersökningen - JEU	1992
• Energistatistik för flerbostadshus	1992
• Energistatistik för småhus	1992
• Varustransporter med lastbil och järnväg	1990, genomförs vart 3:e år
• Intäkter och kostnader för sjöfarten	1992
• Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket	1992 (annan uppläggning 1993)
• Miljöskyddskostnader i industrin	1988, genomförs vart 3:e år
• Galt- och betäckningsstatistik - GBS	1993
• Skogsbrukets arbetskraft (enskilda skogsbruket)	1993

5.2. Undersökningarnas bortfall över tiden

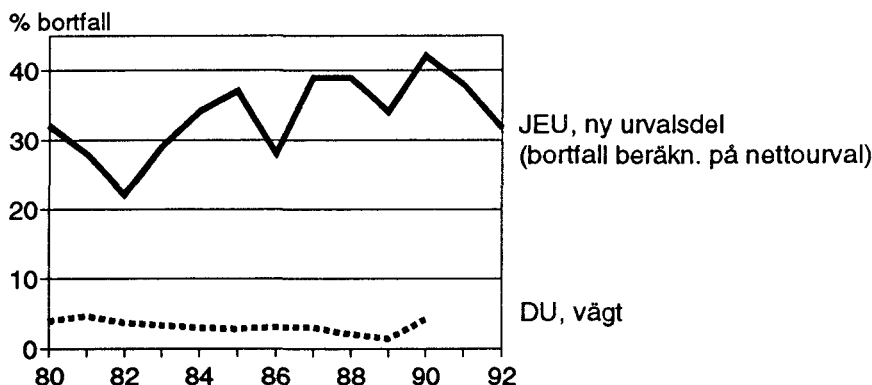
I detta avsnitt visas bortfallsutvecklingen 1980-1993 för undersökningarna på M-avdelningen. Diagrammen visar andelen bortfall ovägt i procent av bruttourval om inget annat anges. Samtliga diagram är gjorda i samma skala för jämförbarhetens skull.

Diagram 1 Bortfallsutvecklingen för de tre urvalen i de objektiva skördeuppskattningarna (OS)

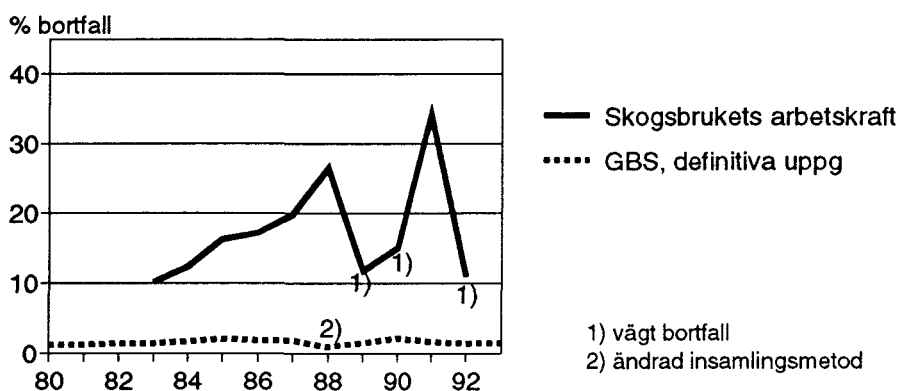
De objektiva skördeuppskattningarna har i stort konstant låg bortfallsnivå över tiden, sedan 1988 har bortfallet för alla urvalen legat under 2%. Undersökningen baseras på besöksintervju och provtagning på jordbruksföretag och hänger också ihop med berättigande av vissa ekonomiska bidrag varför bortfallet genom avböjd medverkan kan förväntas vara lågt. Urvalet för 'Potatis för stärkelse och råspnit' har upphört fr.o.m. 1993.

Diagram 2 Bortfallsutvecklingen för Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) och Deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU)

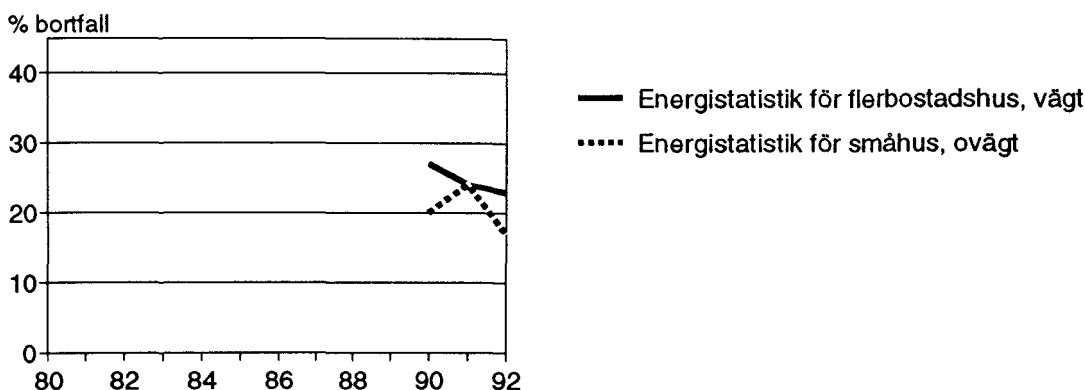
DU:s material tas direkt från deklarationer hos lokala skattekontor och bortfallet består i huvudsak av blanketter som ej är tillgängliga eller ej går att använda. En medverkan i Jordbruksekonomiska undersökningen ställer stora krav på uppgiftslämnaren (bokföring av inkomster och utgifter, medverkan i fyra år m.m.) varför bortfallet för *ny* urvalsdel är av betydande storlek (bortfallet för *samtliga* urvalsdelar ligger 1992 på ca. 15%). Bortfallet i JEU har dock minskat sedan 1990.

Diagram 3 Bortfallsutvecklingen för Galt- och betäckningsstatistiken (GBS) samt Skogsbrukets arbetskraft (enskilda skogsbruket)

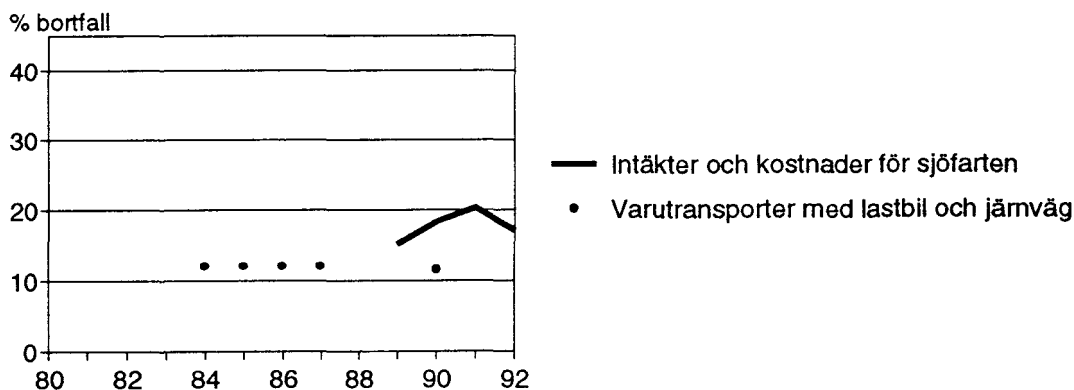
Galt- och betäckningsstatistiken är en relativt enkel undersökning med lågt bortfall där populationen delats in i två olika paneler vilka lämnar uppgifter varannan månad till SCB. För att minska företagens uppgiftslämnande i Skogsbrukets arbetskraft sker viss samordning av uppgiftsinsamlingen med Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen i Sverige. Observera att bortfallet redovisas vägt för åren 1989-90 samt 1992.

Diagram 4 Bortfallsutvecklingen för energistatistik för Småhus samt Flerbostadshus

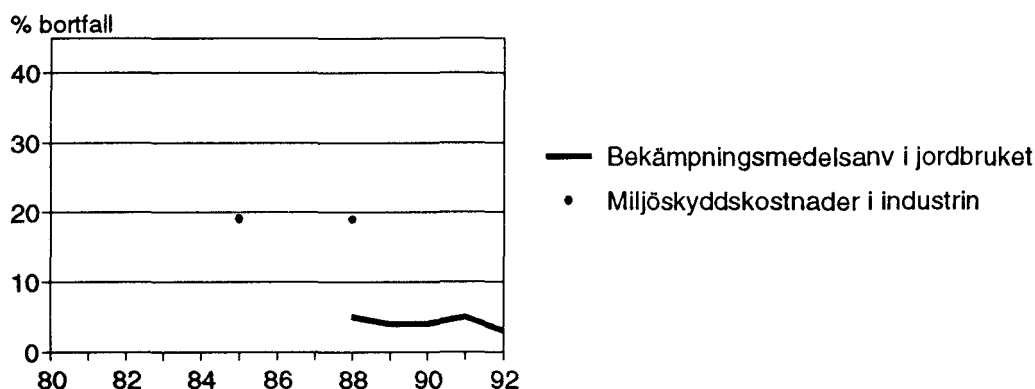
I energistatistiken för Flerbostadshus totalundersöks samtliga allmännyttiga bostadsföretag, medan man för övriga fastighetskategorier drar ett urval. De allmännyttiga bostadsföretag som ej svarat redovisas i statistiken med skattningar baserade på föregående års uppgifter. I Småhusundersökningen undersöks småhus använda som permanentbostad. Efter påminnelse gjordes en bortfallsuppföljning genom telefonintervju vilket resulterade i sänkt totalt bortfall 1992.

Diagram 5 Bortfallsutvecklingen för Varutransporter samt Intäkter och kostnader för sjöfarten

Undersökningen Varutransporter med lastbil och järnväg genomförs fr.o.m. 1987 endast vart tredje år och bortfallet har legat på samma nivå de senaste undersökningstillfällena. Intäkter och kostnader för sjöfarten är ett exempel på undersökning där bortfallet varierar kraftigt mellan olika strata. Detta är en medveten strategi eftersom vissa intressanta strata (företag med många anställda) totalundersöks medan andra är urvalsbaserade. Således är bortfallet bland företag med många anställda obefintligt medan det bland mindre företag tillåts uppgå till 30-35%.

Diagram 6 Bortfallsutvecklingen för Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket och Miljöskyddskostnader i industrin

Miljöskyddskostnader i industrin genomförs vart tredje år (1991 års siffror är i skrivande stund under färdigställande) och har i diagrammet redovisats med punkter för de två åren den hittills gjorts. Bortfallet för Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket har konstant legat kring 5%. 1993 baserar sig undersökningen ej längre på besöksintervjuer gjorda i samband med de objektiva skördeuppskattningarna utan i stället på försäljningsstatistik lämnad till Kemikalieinspektionen samt uppgifter om dosstorlekar från preparatleverantörer. Något bortfall kan därför ej beräknas.

5.3. Sammanfattande slutsatser

Objektsbortfallet är bara en indikation på kvaliteten i en undersökning. För olika undersökningar är objektsbortfallet av större eller mindre betydelse. Ovan har beskrivits hur bortfallet ser ut i olika undersökningar på M-avdelningen och det kan vara svårt att göra direkta jämförelser mellan olika undersökningar p.g.a. olika typer av undersökningsobjekt, uppläggningar, ambitionsnivåer för bortfallsuppföljning etc. Jämförelserna ger ändå en sammanfattande bild av situationen för olika typer av undersökningar.

Tittar man på förändringen över de senaste åren (1991-1993) kan man konstatera att de flesta undersökningarna (JEU, Skogsbrukets arbetskraft i viss mån, Energistatistik för flerbostadshus samt småhus, Intäkter och kostnader för sjöfarten, Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket) visar minskande bortfallssiffror.

Då höga krav ställs på uppgiftslämnandet (som exempelvis i JEU) får man räkna med ett betydligt högre bortfall än vad som är fallet då uppgiftslämnandet är av enklare slag (ex. som i GBS). Olika delar (strata) inom en undersökning kan ha olika bortfallsnivåer vilket främst illustreras av Intäkter och kostnader för sjöfarten och Energistatistikundersökningarna vilket ofta hänger samman med att vissa delar av populationen totalundersöks medan andra är urvalsbaserade.

6. Undersökningar vid V-avdelningen

6.1. Inledning

V-avdelningen svarar för 9 statistikprogram; Boende, Demografi med barn och familj, Hälso- och sjukvård samt socialtjänst, Inkomst och förmögenhet, Jämställdhet, Konsumtion, Kriminalitet och rättsväsende, Medborgarinflytande med utredningsgrupp och slutligen statistikprogrammet Valfärd. Ett 40-tal undersökningar rymms inom dessa statistikprogram. Flertalet av dessa undersökningar är registerbaserade, några är totalundersökningar och ett tiotal urvalsbaserade.

De undersökningar som redovisas i detta avsnitt är av sådan karaktär att de i någon mening kan sägas spegla surveyklimatet för i första hand urvalsbaserade individ- och hushållsundersökningar på V-avdelningen samt AKU (AM-avdelningen), som även diskuteras i kapitel 2.

Som tidigare skrivits så är det svårt att på ett enhetligt och lättöverskådligt sätt jämföra bortfallet i olika undersökningar. En mängd olika faktorer påverkar och försvårar objektiva jämförelser. Det kan t.ex. vara skillnader i uppläggning och genomförande av undersökningar samt redovisning av olika bortfallsmått. Syftet med denna del av rapporten är därför att i första hand ge en sammanfattande bild av bortfallssituationen vid V-avdelningen samt försöka belysa vilka faktorer som påverkar bortfallets storlek.

Följande undersökningar ingår:

Intervjubaserade (telefon eller besök)

- AKU - Arbetskraftsundersökningen
- HUND - Hushållsundersökningen
- HIP - Hushållens inköpsplaner
- PSU - Partisymptatiundersökningen
- ULF - Undersökningen av levnadsförhållanden

Enkätbaserade

- Omnibusundersökningarna
- Nyproduktion
- IKU - Intäkts- och kostnadsundersökningen
- BHU - Bostads- och hyresundersökningen (hyresdelen)

Bokföringsundersökningar

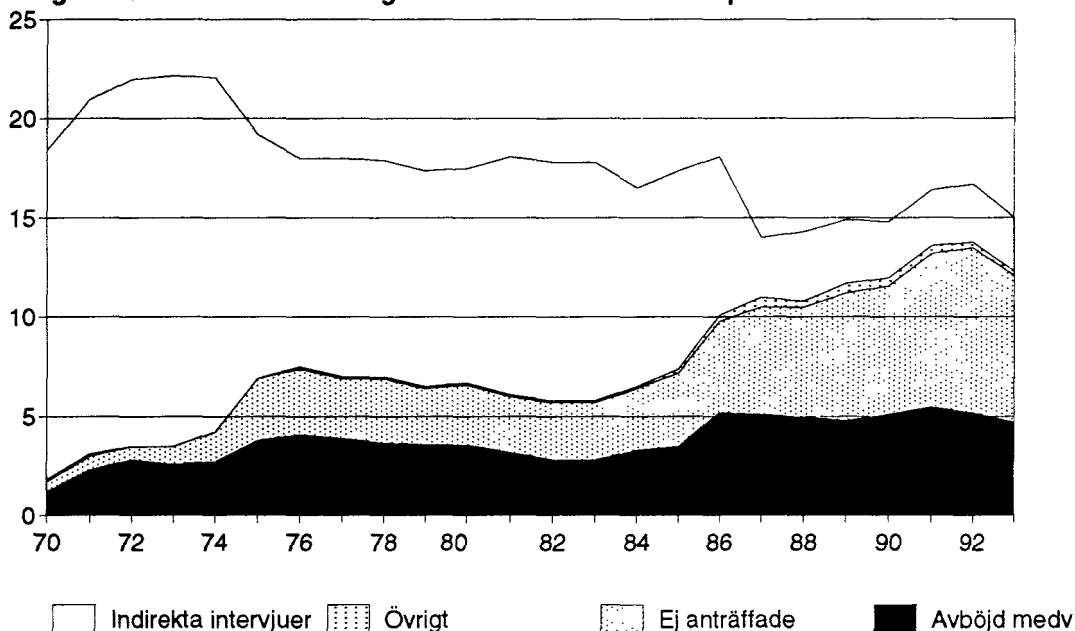
- HUT - Hushållens utgifter
- TA - Tidsanvändningsundersökningen

För närmare information om ovanstående undersökningars uppläggning hänvisas till bilaga 2. De basdata som nedanstående diagram bygger på finns i bilaga 1, där även indelningar på bakgrundsvariabler är gjorda för några av undersökningarna. De bortfallsmått som ligger till grund för redovisningen av bortfallet för respektive undersökning återfinns i avsnitt 7.

6.2. Bortfallsutvecklingen generellt

För att betrakta bortfallsutvecklingen på lång sikt, åtminstone när det gäller telefonintervjuer, lämpar sig AKU bäst eftersom det varit förhållandevis få förändringar i dess uppläggning och innehåll. För övriga undersökningar är det knappast meningsfullt att redovisa längre tidsserier än vad som görs i följande avsnitt. Diagram 1 beskriver bortfallsutvecklingen i AKU från 1970-1993. Där kan utläsas att det totala bortfallet 1970 var två procent medan det 1993 var drygt 12 procent av urvalet som ej svarat.

Diagram 1. Bortfallsutvecklingen i AKU 1970-1993 Medelprocent/år.

Några reflektioner:

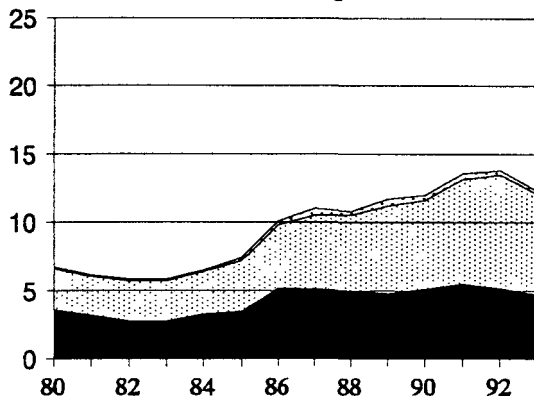
- 1975 spräcktes 5%-vallen delvis på grund av inskränkningar i antalet indirekta intervjuer.
- 1976- 85 var bortfallet relativt konstant (6-7 %).
- 1986-87 ökar bortfallet rejält och spräcker 10%-vallen. En stor del av ökningen torde kunna förklaras med metropolitdebatten och att hårdare restriktioner för att genomföra indirekta intervjuer infördes.
- 1988-92 ökade bortfallet med hela 3 procentenheter.
- 1993 minskar bortfallet för första gången sedan 1988.

Som skrivits i följande avsnitt, om surveyklimatet enligt AKU, minskar det totala bortfallet i AKU under 1993 med 1,5 procentenheter. Andelen vägrare, fortsätter att minska även 1993. Men det är andelen ej anträffade som bryter trenden och som svarar för den största procentuella minskningen, 0,9 procentenheter. Minskningen av framför allt andelen ej anträffade kan i huvudsak förklaras av omläggningen av AKU till att mäta årets

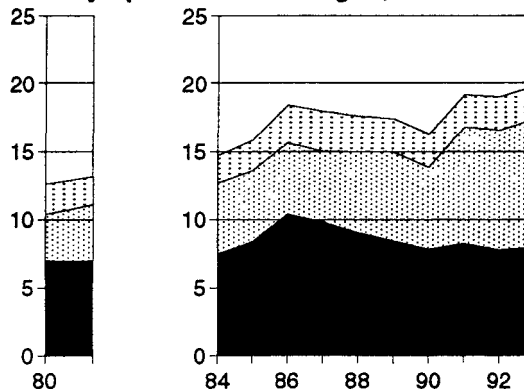
samtliga veckor, till skillnad från tidigare då mätperioden omfattade 1-2 veckor per månad.

Diagram 2. Bortfallsutvecklingen i AKU, PSU, HINK, HIP och ULF 1980-1993
Medelprocent/år. PSU genomfördes ej 1982-1983.

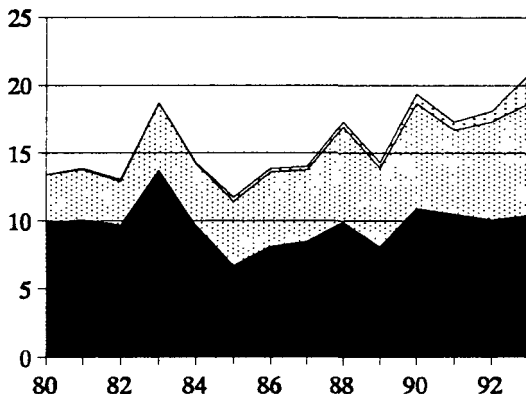
Arbetskraftsundersökningen, AKU

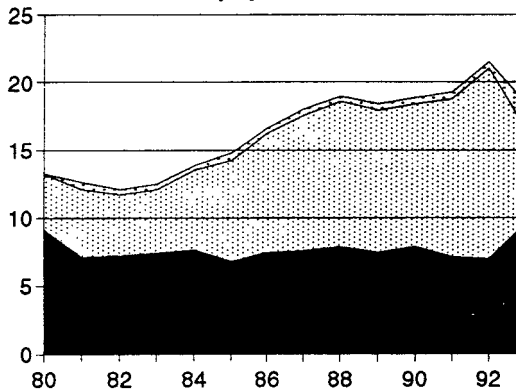
Partisypatiundersökningen, PSU

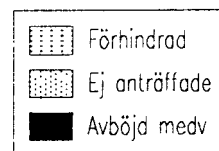
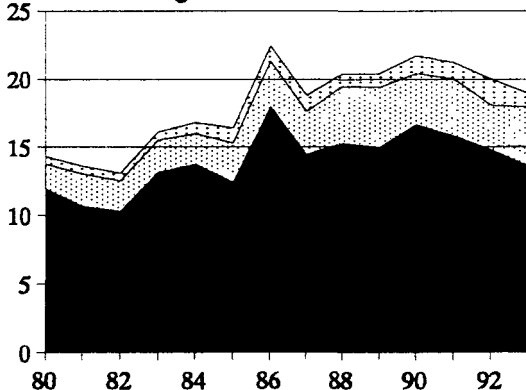
Hushållens inkomster, HINK/HUND

Hushållens inköpsplaner, HIP

Undersökningen av levnadsförhållanden, ULF

6.3. Bortfallsutvecklingen i de löpande intervjuundersökningarna

Diagram 2 påvisar bortfallsutvecklingen 1980-1993 för respektive undersökning. Då undersökningarna sinsemellan har stora skillnader i uppläggning, innehåll och omfång, och dessutom har förändrats under tidsperioden, är självfallet inte nivåerna på bortfallet jämförbara. Det går dock att jämföra tendenserna eftersom undersökningarna

är beroende av vissa gemensamma faktorer såsom det allmänna uppgiftslämnarklimatet och intervjuarnas beläggning.

Det bör påpekas att de förändringar som skett i designen av HINK (inför 1993 års HINK genomfördes en urvalssamordning av HINK och BHUs småhusundersökning) och HIP under 1993 naturligtvis påverkar jämförbarheten över tiden i respektive undersökning. Dessa förändringar har inte markerats i diagrammen.

Totalt sett är bortfallet mycket högt även 1993. Det som är glädjande är att bortfallet minskar i AKU, HIP och ULF. Bortfallstrenden i HIP bryts ganska kraftigt under 1993, vilket framför allt kan förklaras av förändringen i designen av HIP (som framgår av bilaga 2 görs HIP numera som tillägg till AKUs utgående panel). Andelen ej anträffade minskar kraftigt i HIP. I ULF är det framför allt vägrarna som svarar för minskningen av bortfallet. Andelen ej anträffade i ULF är procentuellt färre än i övriga undersökningarna, vilket kan förklaras av den betydligt längre insamlingsperioden, ca 3 månader jämfört med maximalt fyra veckor för PSU, AKU och HIP.

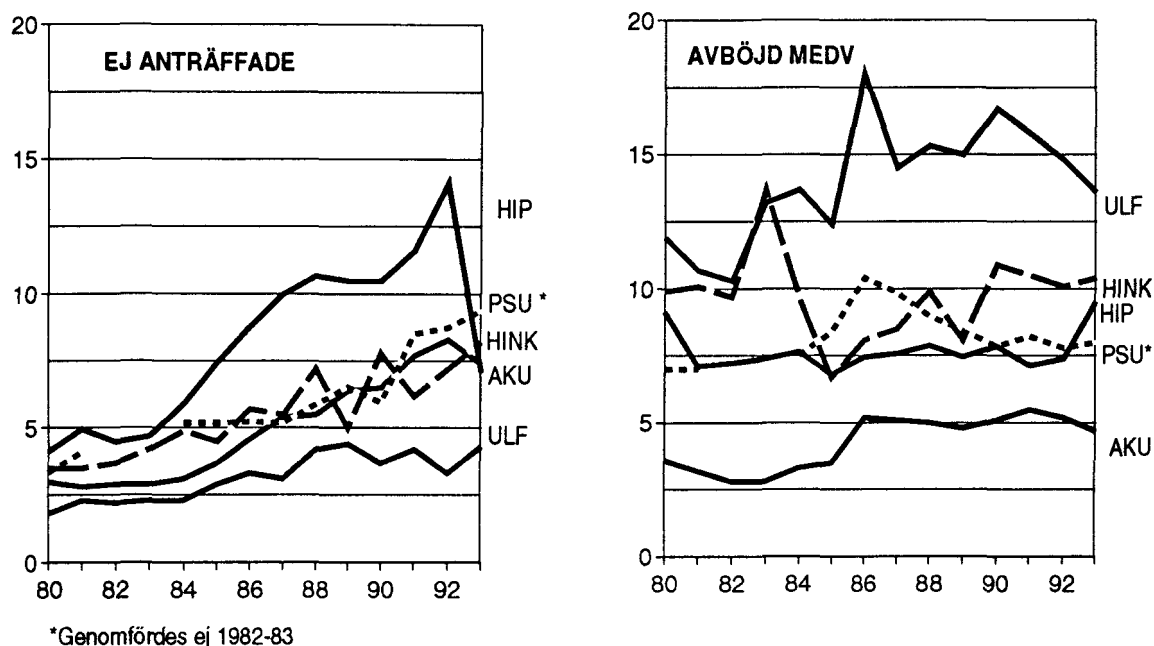
Bortfallet i den "nya" HINK-undersökningen, HUND (hushållsundersökningen), har jämfört med HINK92 ökat med ca 2,7 procentenheter. Jämfört med 1991 års småhusundersökning har bortfallet i HUND minskat med ca 6,7 procentenheter.

5.4 Bortfallsorsaker

En betydande faktor, som är starkast korrelerad med bortfallsfrekvens, är intervjuarens övertalningsförmåga och arbetsinsats vid kontaktförsök. Men i denna redovisning får vi nöja oss med de bortfallsorsaker som finns att tillgå, nämligen bortfall p g a avböjd medverkan/vägran och "ej anträffade".

Följande diagram visar att andelen ej anträffade minskar i AKU och HIP. Som tidigare skrivits beror minskningen i AKU och HIP framför allt på förändrade och förlängda insamlingsperioder. Andelen vägrare minskar i ULF med 1,2 procentenheter mellan 92 och 93. I PSU ökar andelen vägrare mellan 92 och 93 med 1,6 procentenheter.

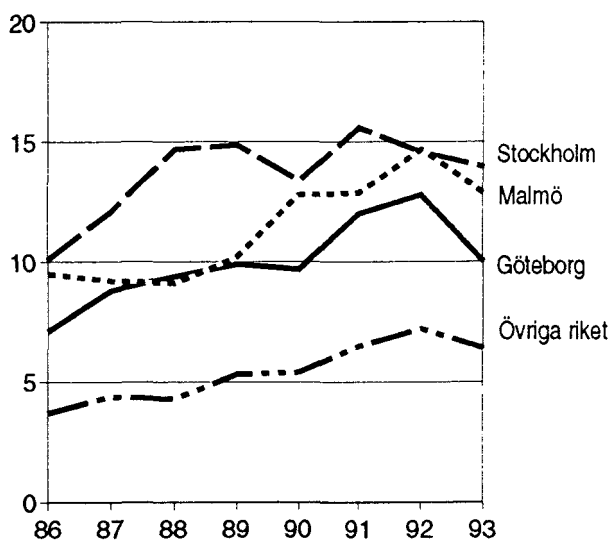
Diagram 3. Andel ej anträffade respektive vägrare 1980-1993. Medelprocent/år.

HINKs stora nedgång i andelen avböjd medverkan 1984 beror på metodbyte från post-enkät till telefonintervju. Även HIPs stora nedgång av andelen ej anträffade 1993 beror på metodbyte.

En regional uppdelning i diagram 4 visar att storstadsmänniskor är mycket svårare att få kontakt med jämfört med boende utanför storstadsregionerna. Intressant är att andelen ej anträffade minskar i alla nedan angivna regioner. Andelen ej anträffade i Stockholm har minskat två år i rad

Diagram 4. Regional uppdelning av de ej anträffade i AKU 1986-93. Medelprocent/år.

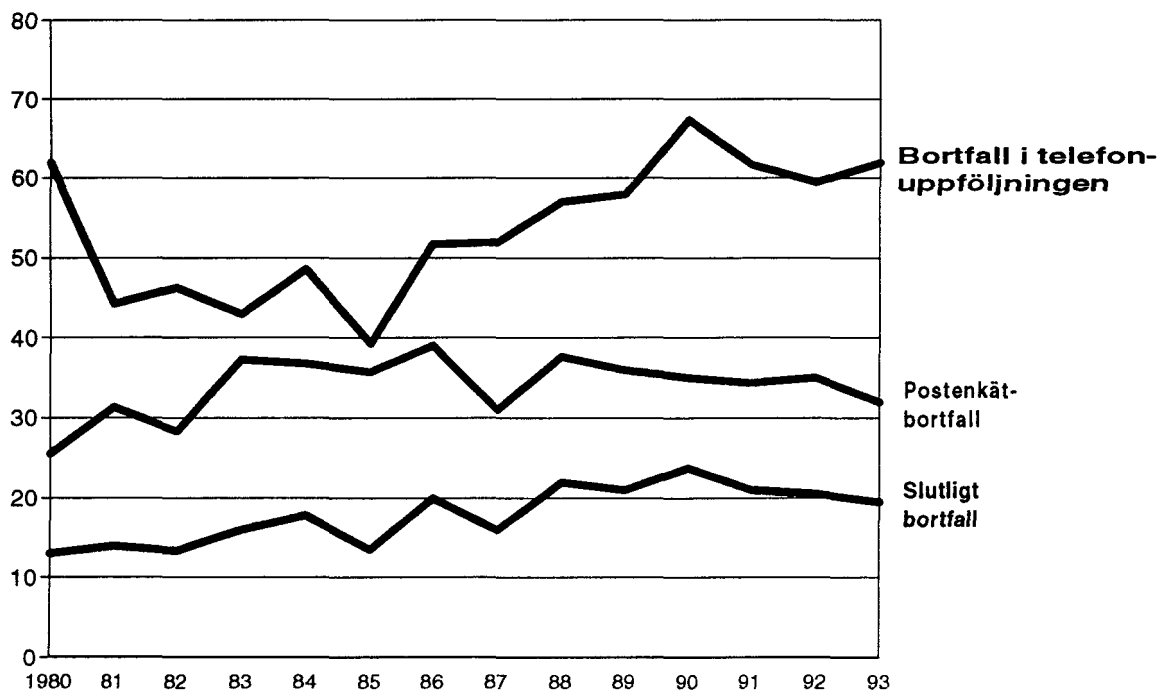
6.4. Postenkätundersökningar

För att reducera bortfallets storlek och effekt på undersökningsresultaten genomförs, i många undersökningar vid SCB, bortfallsuppföljning. Vanligen dras ett (sub)urval bland de ej svarande och mer resurskrävande insamlings- och bearbetningsmetoder tillämpas. Svarsfrekvenserna från dessa suburval har under senare tid varit mycket låg (se även avsnitt 2.3.3, om elevuppföljningsundersökningarna). Som vi kan se i diagram 5 ökade bortfallet i telefonuppföljningen under perioden 1986-1990. 1991-93 är svarsprocenten för omnibusundersökningarnas telefonuppföljningar något högre men det är fortfarande endast 30-40 procent som svarar.

I mycket allmänna ordalag kan man konstatera att med en låg svarsfrekvens riskeras dels skattningar som är biased, dels vida konfidensintervall.

I de omnibussar som genomfördes hösten 91 och våren 92 lyckades man höja svarsprocenten till cirka 50, och det var bra. Emellertid har svarsprocenten i omni-bussarna som genomförts därefter sjunkit något. Diagram 5 visas medelprocent per år. Det är bara att hoppas att man arbetar hårt för att återigen höja svarsprocenten i kommande bussar, för med svarsprocent under 50 är det tveksamt om bortfallsuppföljningen har något att tillföra skattningarna.

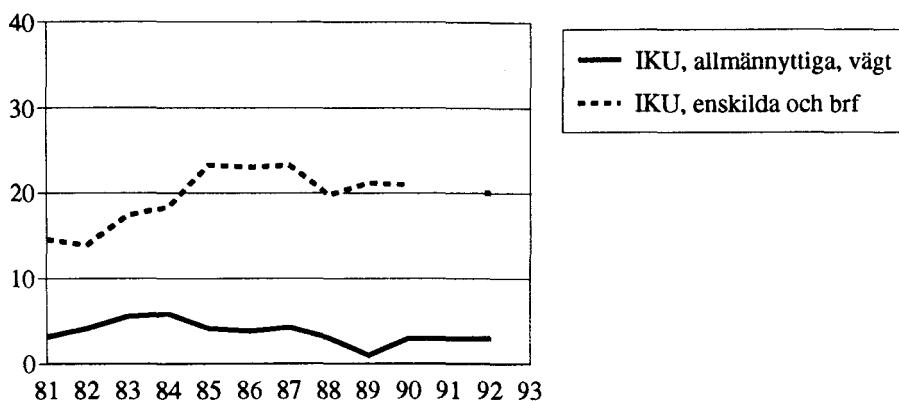
Diagram 5. Bortfallet i omnibusundersökningarna 1980-1993. Medelprocent/år.

Diagrammen 6 och 7 visar bortfallsutvecklingen för postenkätundersökningar till fastighetsägare och byggherrar.

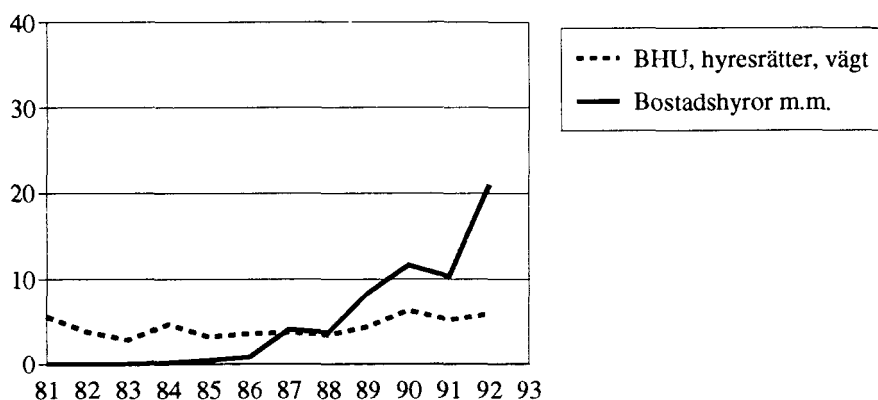
De två urvalsdelarna i IKU ligger på olika nivåer vad gäller bortfallet. För de allmännyttiga bostadsföretagen, vilka totalundersöks, är bortfallet ganska konstant kring 3 %. För den andra urvalsdelen har bortfallet sedan 1985 legat över 20 %.

Diagram 6. Bortfallsutvecklingen för Intäkts- och kostnadsundersökningen (IKU), två urvalsdelar.

Anm. Bortfallssiffrorna för 1992 är preliminära.

Diagram 7. Bortfallsutvecklingen för Bostadshyror m.m. i statsbelånade bostadshus samt BHU (hyresrättslägenheter).

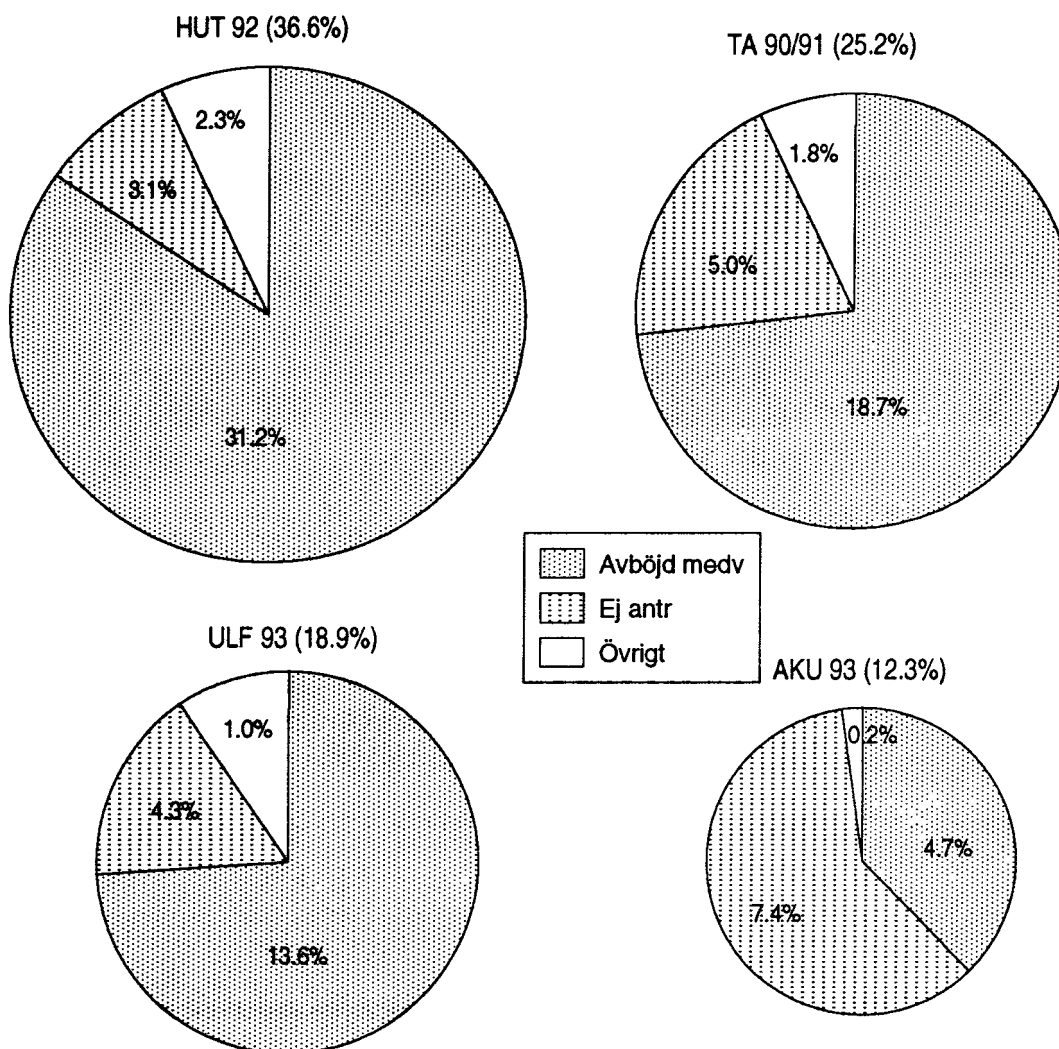
Hyresrättsdelen i BHU visar på en relativt konstant bortfallsnivå. Bostadshyresdelen visar på en kraftig ökning av bortfallet mellan 1991 och 92. Det är framför allt några få stora bostadsbolag som svarar för ökningen av bortfallet. Enligt undersökningsansvariga beror detta, i åtminstone ett av de största bostadsbolagen, på resurskrävande omorganisation av bolaget.

6.5. Bokföringsundersökningar

Bokföringsundersökningar ställer vanligen större krav på uppgiftslämnaren jämfört med telefon- och besöksintervjuundersökningar.

I diagram 8 nedan är det totala bortfallet uppdelat efter orsak för fyra typer av undersökningar. Varje cirkels area är proportionell mot storleken på respektive undersöknings totala bortfall. AKU - som här representerar telefonintervjuundersökningar - har ett bortfall som till övervägande del består av ej anträffade, medan vägrare dominerar övriga tre. Största vägrarandelen återfinns i HUT, som har fyra veckors bokföring av utgifter och dessutom är betraktad som "svårmotiverad" bland intervjuarna.

Diagram 7. Bortfall efter orsak i olika typer av individ- och hushållsundersökningar. Bortfall totalt inom parentes.

Det är mycket förvånansvärt och besynnerligt att bortfallet i HUT92 är så högt. I motsvarande undersökning i England uppgår svarsfrekvensen till ca 75%. Ca 1 500 av HUT92s urvalspersoner ingick även i HINK92. Telefonintervjuerna i HINK genomfördes efter HUTens insamlingsperiod. Svarsfrekvensen i HINK92 för de som ingick i HUT92 uppgick till ca 74.3%.

Att bortfallet blev så stort i HUT beror till stor del på kapacitetsbrister i intervjuarkåren. De medel som sparats in i HUT, p.g.a. den lägre svarsfrekvensen, skall förmodligen användas till kvalitetsstudier för att se om undersökningsresultaten över huvudtaget är användbara. Man får i alla fall räkna med metodarbete för bortfallskompensation vid estimationen.

TA, där två dagars tidsanvändning ska bokföras i tiominutersintervall, har ett bortfalls-mönster som liknar besöksintervjun ULF.

Kontentan av diagram 7 är; för att minska bortfallet i bokföringsundersökningar (och även i ULF) är det av extra stor vikt att hitta övertygande argument för nyttan med

undersökningen. En förutsättning för att få in en intervju, är att intervjuaren själv tror på att undersökningens är nyttig.

6.6. Sammanfattning

Bortfallet har i flera av SCBs individ- och hushållsundersökningar minskat något, men fortfarande är bortfallet mycket högt och det är viktigt att krafttag tas för att reducera bortfallet. Att det är möjligt att bryta bortfallstrenden framgår av 1993 års HIP och AKU-undersökningar. Jämfört med året innan minskade bortfallet under 1993 med 1.5 procentenheter i AKU och med 2,8 procentenheter i HIP. Minskningarna i bortfall beror huvudsakligen på design och genomförandeförändringar; HIP görs ju numera som ett tillägg till AKU och AKU har förändrat och förlängt mätperioden.

De faktorer som påverkar bortfallets storlek varierar naturligtvis beroende på vilken undersökning som avses. Men vissa faktorer är undersökningsgemensamma och avgörande för bortfallsutvecklingen;

Intervjuarkåren

Den höga arbetsbeläggningen på intervjuarkåren kräver allt mer detaljplanerade insamlings- och bearbetningsprocesser. Det är viktigt att produktansvariga på såväl ämnes- sidan som Surveyenheten följer och bevakar inflödet noga så att "extraordinära" åtgärder hinner vidtas om inflödet inte följer utarbetad plan.

Attityden hos intervjuarna

Det är mycket viktigt att "interna problem", framför allt organisationsfrågor, inte påverkar intervjuarnas arbetsförhållanden negativt. Det är också mycket viktigt att intervjuarna får rätt utbildning så att motivationen för varje enskild undersökning är hög.

Förändrade mätinstrument

Det är viktigt att vi följer med samhällsutvecklingen och är beredda att förändra/ förnya invanda mätinstrument och bearbetningsförfaranden. Ny teknik gör det möjligt att använda nya mätinstrument och mätmetoder samt kombinationer av dessa.

Tillfälliga kraftanstängningar för att reducera bortfallet har effekt! Det är viktigt att resurser frigörs/ställs till förfogande (personella, ekonomiska och tekniska), så att utrymme för förändringar möjliggörs. Tendensen till minskning av bortfallet under 1993 måste förstärkas till en bestående nedåtgående bortfallstrend.

7. Bortfallsmått

Följande bortfallsmått förekommer hos de produkter som rapporten tar upp. Måtten tillåts i det övergripande GD-beslutet om beräkning och redovisning av bortfall, se U-avdelningen (1989).

Betckningar:

N = antal objekt i populationen
x = värde på undersökningsvariabeln
y = värde på hjälpvariabeln
z = imputerat värde
n = antal objekt i urvalet
h = stratumnummer
s = svarsstratum
b = bortfallsstratum

1. Bortfallsprocent ovägd på objektsnivå. Antal bortfallsobjekt dividerat med totala antalet utvalda objekt.

$$\frac{n_b}{n} * 100$$

2. Bortfallsprocent vägd på objektsnivå. Antal bortfallsobjekt, uppräknat med uppräkningsfaktorer, dividerat med totala antalet objekt.

$$\frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} * n_{hb}}{N} * 100$$

3. Bortfallsprocent ovägd enligt hjälpvariabel. Bortfallsobjektens summerade värden för hjälpvariabeln dividerat med motsvarande summa för alla utvalda objekt.

$$\frac{\sum_{i \in b} y_i}{\sum_{i \in s+b} y_i} * 100$$

4. Bortfallsprocent vägd enligt hjälpvariabel. Bortfallsobjektens värden enligt hjälpvariabeln, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med samtliga utvalda objekt uppräknade för hjälpvariabeln.

$$\frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i \in b} y_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i \in s+b} y_{hi}} * 100$$

5. Bortfallsprocent vägd enligt bortfallsbehandling. Bortfallsobjektens påförda värden enligt bortfallsbehandling, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med totalskattningen.

$$\frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i \in b} z_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \left(\sum_{i \in b} z_{hi} + \sum_{i \in s} x_{hi} \right)} * 100$$

För mer information om bortfallsmått 1-5 hänvisas till F-meddelande 1989:8.

6. Bortfallsberäkning vid individurval med subsampling i bortfallet.

$$P_b^* = \frac{\sum_{h=1}^H \hat{N}_{hb}^*}{\sum_{h=1}^H \hat{N}_h^*}$$

där

$$\hat{N}_h^* = \frac{N_h''}{n_h'} \left(n_{he}' + \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}' + r_{htb}'}{r_{hts}'} \cdot r_{hts}' \right)$$

och

$$\hat{N}_{hb}^* = \frac{N_h''}{n_h'} \cdot \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}'}{r_{hts}'} \cdot r_{htb}'$$

där

N_h'' = bruttopopulationen, stratum h

n_h' = urvalet exklusive s k RTB-missar, stratum h

n_{he} = enkätsvarare exkl. övertäckning i enkätfasen, stratum h

n_{ht}' = enkätbortfall, stratum h

r_{ht}' = telefonurvalet (subsamplet) exkl. identifierad övertäckning före telefonarbetet, stratum h

r_{hts}' = telefonsvarare, stratum h

$r'_{h'ub}$ = telefonbortfall, stratum h

$r_{h'us}$ = telefonsvarare exkl. övertäckning identifierad vid telefonarbetet, stratum h

För mer information om bortfallsmåttet 6 hänvisas till Andersson (1984) som ger en sammanställning av formler.

8. Nya rapporter om bortfallsfrågor

Här ges några referenser till rapporter om bortfallsfrågor, skrivna under det senaste året, som kommit till vår kännedom.

Japex, Lilli. Reasons for Refusals in the Swedish Labour Force Surveys (LFS). 1993-07-30.

Johansson, G. Bortfall och bortfallsstudier i undersökningarna om Hushållens utgifter (HUT). PM V/KON. 1994-03-29.

Nilsson, Per. Investigation on the use of incentives. Draft.

Referenser

Andersson, D. (1984). Vikter och bestämning av objektsbortfallets storlek. I/UK, SCB. 84-08-15.

Bergdahl m fl. (1992) Bortfallsbarometern 7. R&D Report 1992:8. SCB.

Bergdahl m fl. (1993) Bortfallsbarometern 8. R&D Report 1993:3. SCB.

F-avdelningen (1989). Tjänstemeddelande 89:8. Ac-beslut om beräkning och redovisning av bortfallsmått för F-avdelningens statistikgrenar. 89-05-08.

U-avdelningen (1989). Tjänstemeddelande 89:1. Lyberg I, Lindström H L, Kristiansson K-E. Beräkning och redovisning av bortfall. 89-01-16.

Bilaga 1

AM-avdelningen

Tabell 1 Grund- och gymnasieskoleuppföljningarna. Svarande och bortfall i procent.

Undersökning	Mätvecka	Svarande i urvalet		Vägt [6] bortfall
		Enkät	Telefon	
Examinerade från gymnasieskolan 77/78	hösten 81	79	69	6
Grundskolan 79/80, ej intagna till gymnasieskolan ht 80	våren 82	69	64	11
Grundskolan 78/79	våren 83	69	60	12
Grundskolan 82/83, ej intagna till gymnasieskolan ht 83	våren 84	66	62	13
Examinerade, yrkeslinjer, gymnasieskolan 82/83	våren 85	67	73	9
7 år efter grundskolan		63	52	18
4 år efter grundskolan utan fullföljd linje gymnasieskolan	våren 87	63	55	17
Examinerade, gymnasieskolan 83/84	våren 88	68	52	15
2 år efter grundskolan, ej fortsatt till gymnasieskolan	våren 90	47	61	21
2 år efter grundskolan, fortsatt till gymnasieskolan	våren 90	73	61	11
4 år efter grundskolan	våren 92	58	52	20

Tabell 2 Högskoleuppföljningar. Svarande och bortfall i procent.

Undersökning	Mätvecka	Svarande i urvalet		Vägt[6] bortfall
		Enkät	Telefon	
Nybörjare, enstaka kurs ht 79	våren 81	65	55	10
Examinerade, linjer vt 78	våren 82	84	62	6
Examinerade, linjer vt 81	våren 82	87	62	5
Examinerade, linjer ht 78	hösten 82	85	60	8
Examinerade, linjer ht 81	hösten 82	87	53	8
Nybörjare, linjer vt 80	våren 84	79	70	6
Nybörjare, linjer ht 80	hösten 84	74	63	10
Examinerade vt 84	våren 85	81	48	9
Examinerade 81/82	våren 86	72	51	12
Lärarexaminerade 77-85, alternativ sysselsättning	våren 86	80	45	10
Nybörjare, enstaka kurs ht 83	våren 88	61	51	18
Nybörjare, linjer 81/82, ej examen inom 7år	våren 89	55	45	26
Examinerade 85/86	våren 90	71	44	15
Nybörjare, linjer 89/90	våren 91	74	47	15
Fristående kursstuderande ht 90	våren 92	63	50	15
Examinerade 88/89	våren 93	75	41	15

Tabell 3 Vuxenuppföljningar. Svarande och bortfall i procent.

Undersökning	Mätvecka	Svarande i urvalet		Vägt[6] bortfall
		Enkät	Telefon	
Nybörjare, komvux ht 80	våren 84	60	66	13
Nybörjare, folkhögskolor ht 82	våren 87	67	45	18
Nybörjare, komvux ht 86	våren 89	58	49	19
Nybörjare, distansstudier ht 88	våren 91	64	65	9
Nybörjare, komvux gymnasiestudier ht 92	våren 93	71	67	9

AM-avdelningen

Tabell 4a KLPm Ovägt och storleksvägt bortfall i procent per månad 1989-1993.

Månad/År	Ovägt [1]					Storleksvägt [4]				
	1989	1990	1991	1992	1993	1989	1990	1991	1992	1993
januari	11	9	9	9	5	5	4	4	4	2
februari	11	11	11	11	8	6	5	5	5	3
mars	13	13	12	13	7	7	6	5	5	3
april	13	12	12	10	8	7	5	5	4	3
maj	15	14	13	12	9	10	6	6	5	3
juni	16	15	15	15	9	10	7	8	6	4
augusti	14	13	13	11	7	8	6	6	5	3
september	14	12	12	9	7	7	5	6	4	3
oktober	14	13	13	9	8	7	6	6	4	3
november	15	15	15	10	8	8	7	7	4	3
december	14	14	15	9	8	7	5	7	4	3
Genomsnitt, 11 mån	14	13	13	11	8	7	6	6	4	3

**Tabell 4b KLPm Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod.
Elva-månadersgenomsnitt.**

Företagets SNI-kod	Ovägt [1]					Storleksvägt [4]				
	1989	1990	1991	1992	1993	1989	1990	1991	1992	1993
2	12	10	11	1	6	3	4	4	0.3	2
31	17	15	14	13	9	9	5	5	5	3
32	18	21	19	20	15	11	12	13	11	9
33	16	16	16	14	12	13	12	11	9	8
341	13	8	4	5	2	4	1	2	1	0,5
342	12	10	12	11	7	9	7	9	8	5
35	12	11	12	6	4	8	5	7	3	2
36	10	6	12	4	2	7	3	7	2	2
37	7	7	6	5	3	5	2	2	2	1
38	11	12	11	8	6	6	5	5	4	2
39	22	16	20	21	8	17	13	16	15	5
2+3	14	13	13	11	8	7	6	6	4	3

**Tabell 4c KLPm Ovägt bortfall i procent efter företagets storlekklass.
Elva-månadersgenomsnitt.**

Företagets storlekklass	Ovägt [1]					Storlek sklass	Antal anställda
	1989	1990	1991	1992	1993		
2	32	28	26	22	15	1	1-4
3	25	26	26	21	16	2	5-9
4	19	18	18	17	10	3	10-19
5	13	15	13	10	8	4	20-49
6	5	3	5	3	1	5	50-99
7	2	2	2	1	0,1	6	100-199
8	0.6	0.8	0.3	0.1	0,0	7	200-499
Totalt	14	13	13	11	8	8	500-

AM-avdelningen

Tabell 5a KSP Ovägt och storleksvägt bortfall i procent per kvartal 1989-1993.

Kvartal	Ovägt [1]					Storleksvägt [4]				
	1989	1990	1991	1992	1993	1989	1990	1991	1992	1993
1	13	11	10	9	8	13	9	8	7	7
2	12	10	10	8	8	13	8	8	7	7
3	9	9	8	7	7	8	8	6	6	6
4	9	8	8	8	8	8	7	6	7	6
Årsgenomsnitt	11	9	9	8	8	11	8	7	7	7

**Tabell 5b KSP Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter arbetsställets SNI-kod.
Årsgenomsnitt.**

Arbetsställets SNI-kod	Ovägt [1]					Storleksvägt [4]				
	1989	1990	1991	1992	1993	1989	1990	1991	1992	1993
2	12	10	5	4	4	6	3	2	2	2
3	12	9	8	7	6	9	6	6	4	4
4	2	2	0.4	1	1	2	1	0.3	0.4	0.6
5	16	12	11	12	12	20	10	9	12	11
6	11	10	10	9	8	11	10	10	9	9
7	12	10	5	6	7	12	9	4	5	7
8	8	6	4	4	5	8	6	4	4	5
9	11	11	13	12	10	10	10	13	12	9
Totalt	11	9	9	8	8	11	8	7	7	7

**Tabell 5c KSP Ovägt bortfall i procent efter arbetsställets storleksklass.
Årsgenomsnitt.**

Arbetsställets storleksklass	Ovägt [1]					Storlek sklass	Antal anställda
	1989	1990	1991	1992	1993		
1	11	12	12	11	11	1	1-4
2	12	12	11	10	11	2	5-9
3	12	11	9	10	9	3	10-19
4	11	9	9	8	8	4	20-49
5	10	8	7	8	5	5	50-99
6	9	5	5	4	4	6	100-199
7	10	5	3	2	1	7	200-499
8	9	2	3	2	2	8	500-
Totalt	11	9	9	8	8		

AM-avdelningen

Tabell 6a KLPk, arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent per kvartal 1991-1993.

Kvartal	Ovägt [1]			Vägt [4]		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
1	14	17	10	13	14	8
2	14	13	10	11	9	8
3	14	12	10	10	8	8
4	15	11	10	11	8	7
Årsgenomsnitt	14	13	10	11	10	8

**Tabell 6b KLPk, arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod.
Årsgenomsnitt.**

Företagets SNI-kod	Ovägt [1]			Vägt [4]		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
2+3+4 - 38	14	12	9	7	5	4
38	10	9	7	5	4	2
5	16	15	16	16	11	12
6	16	15	15	14	14	14
7	11	14	12	12	11	7
8	5	6	4	6	5	6
9	24	28	10	29	26	10
Totalt	14	13	10	11	10	8

Tabell 6c KLPk, tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent per kvartal 1991-1993.

Kvartal	Ovägt [1]			Vägt [4]		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
1	15	17	10	16	14	9
2	11	11	8	11	8	7
3	11	10	9	10	7	7
4	12	10	8	12	7	7
Årsgenomsnitt	12	12	9	12	9	7

**Tabell 6d KLPk, tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod.
Årsgenomsnitt**

Företagets SNI-kod	Ovägt [1]			Vägt [4]		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
2+3+4 - 38	7	8	7	7	6	6
38	8	5	4	12	3	3
5	12	12	12	17	10	10
6	12	12	11	11	12	11
7	9	12	9	11	10	6
8	9	7	6	11	6	6
9	25	27	12	27	26	13
Totalt	12	12	9	12	9	7

BoR-avdelningen

Tabell 1 Museistatistiken 1985-1993.

År	Ovägt							
	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Bortfall	8	7	8	5	5	5	2	4

Tabell 2 Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner 1989-1993

År	Ovägt				
	1988	1989	1990	1991	1992
Bortfall	13	13	17	20	14

M-avdelningen

Tabell 1

De objektiva skördeuppskattningarna. Avböjd medverkan ovägt i procent.

	<u>Vall och spannmål</u>	<u>Matpotatis</u>	<u>Potatis för stärkelse och råsprit</u>
1980	2,0	1,7	2,4
1981	2,2	2,1	3,4
1982	1,9	2,2	2,0
1983	1,6	1,6	2,6
1984	2,5	3,7	7,2
1985	2,7	2,8	4,6
1986	2,8	2,9	3,7
1987	1,7	1,4	2,9
1988	1,7	1,3	1,8
1989	1,4	1,8	1,3
1990	1,4	1,7	1,7
1991	1,9	1,9	1,3
1992	0,7	1,2	1,0
1993	0,7	1,5	upphört

Tabell 2

<u>År</u>	<u>Deklarations- undersökningen för jordbrukare. Vägt objektsbortfall i procent</u>	<u>Jordbruksekonomiska undersökningen. Ovägt objektsbortfall i procent av nettourval för ny urvalsdel</u>	<u>Skogsbrukets arbetskraft (enskilda skogsbruket). Bortfall i procent</u>
1979	6,5	28	
1980	3,9	32	
1981	4,5	28	
1982	3,6	22	
1983	3,3	29	10,2
1984	2,9	34	12,3
1985	2,7	36	16,3
1986	3,0	28	17,2
1987	3,0	31	19,8
1988	2,0	38	26,4
1989	1,4	34	11,8 *
1990	4,1	42	15,0 *
1991		38	34
1992		31,6	11,0*

* vägt

M-avdelningen

Tabell 3

År	Galt- och betäckningsstatistik. Ovägt bortfall. Årsgenomsnitt. <u>Definitiva uppgifter</u>	Energistatistik för småhus. Ovägt i <u>procent</u>	Energistatistik för flerbostadshus. Vägt med inv. <u>urvalssannolikhet</u>
1980	1,2		
1981	1,2		
1982	1,4		
1983	1,4		
1984	1,6		
1985	2,0		
1986	1,8		
1987	1,8		
1988	0,9 *		
1989	1,5		
1990	2,1	20	27
1991	1,6	24	24
1992	1,4	17	23

* ändrad insamlingsmetod

Tabell 4

År	Varutransporter med lastbil och järnväg. <u>Ovägt bortfall i procent</u>	Intäkter och kostnader för sjöfarten. Ovägt <u>bortfall i procent</u>
1984	12	
1985	12	
1986	12	
1987	12	
1988		
1989		15,1
1990	11,6	18,3
1991		20,2
1992		17,0

Tabell 5

År	Bekämpnings- medelsanvändningen i jordbruket. Ovägt <u>bortfall i procent</u>	Miljöskyddskostnader i industrin. Ovägt <u>bortfall i procent</u>
1985		19,0
1986		
1987		
1988	5	18,9
1989	4	
1990	4	
1991	5	
1992	3	

V-avdelningen

Tabell 1. HIP - Bortfallets fördelning med avseende på orsak. Procent

År-Kvartal	Vägrare	Ej anträffad	Övrigt	Totalt
80-1	9.5	3.3	0.7	13.5
80-2	9.5	3.4	0.7	13.6
80-3	9.1	6.1	0.7	15.9
80-4	8.4	3.7	0.7	12.9
81-1	7.6	3.8	0.6	12.0
81-2	7.4	4.6	0.7	12.7
81-3	7.0	6.9	0.4	14.3
81-4	6.5	4.5	0.5	11.5
82-1	6.9	3.5	0.4	10.7
82-2	6.9	4.4	0.5	11.8
82-3	7.5	6.2	0.3	14.1
82-4	7.6	3.8	0.3	11.8
83-1	7.3	3.7	0.5	11.5
83-2	7.3	4.2	0.3	11.9
83-3	7.4	6.5	0.4	14.3
83-4	7.6	4.3	0.4	12.4
84-1	8.2	3.9	0.3	12.4
84-2	7.8	4.5	0.4	12.6
84-3	8.5	8.7	0.3	17.5
84-4	6.1	6.5	0.4	13.3
85-1	7.9	6.4	0.5	14.8
85-2	6.5	7.4	0.4	14.2
85-3	6.5	9.4	0.8	16.6
85-4	6.4	6.5	0.6	13.4
86-1	6.2	6.1	0.2	12.5
86-2	8.0	7.7	0.5	16.2
86-3	7.5	12.6	0.5	20.6
86-4	8.2	8.7	0.2	17.2
87-1	7.5	8.1	0.5	16.2
87-2	8.2	8.2	0.4	16.9
87-3	7.4	13.4	0.4	21.2
87-4	7.2	10.3	0.4	17.9
88-1	8.9	9.6	0.3	18.8
88-2	7.2	9.4	0.4	17.0
88-3	8.0	14.4	0.4	22.9
88-4	7.5	9.3	0.4	17.3
89-1	7.1	10.6	0.6	18.4
89-2	6.8	9.3	0.4	16.5
89-3	7.9	11.8	0.3	20.1
89-4	8.1	10.2	0.4	18.7
90-1	7.9	9.5	0.6	18.0
90-2	8.6	9.4	0.5	18.5
90-3	7.8	12.6	0.5	20.9
90-4	7.2	10.4	0.3	18.0
91-1	8.0	9.8	0.5	18.3
91-2	6.5	11.3	0.7	18.5
91-3	7.7	12.8	0.3	20.8
91-4	6.4	12.5	0.6	19.5
92-1	7.1	12.8	0.2	20.2
92-2	6.0	14.1	0.5	20.6
92-3	7.0	16.8	0.3	24.1
92-4	7.9	12.6	0.8	21.3
93	9.5	7.1	1.9	18.5

V-avdelningen

Tabell 2. HINK - Urvalens fördelning av svarande och orsak till bortfall.Procent

År	Netto- urval	Andel svar	Vägrar	Ej antr	Övrigt	Totalt
80	9 571	86.6	9.9	3.5	0.0	13.4
81	9 468	86.2	10.1	3.5	0.1	13.8
82	9 981	87.1	9.7	3.7	0.1	12.9
83	9 369	81.3	13.7	4.2	0.1	18.7
84	9 144	85.7	9.7	4.9	0.1	14.3
85	8 966	88.3	6.7	4.5	0.3	11.7
86	9 280	86.1	8.1	5.7	0.3	13.9
87	9 287	86.0	8.5	5.5	0.3	14.0
88	9 593	82.7	9.9	7.2	0.4	17.3
89	10 673	85.5	8.1	5.0	0.4	14.5
90	9 804	80.7	10.9	7.8	0.7	19.3
91	9 695	82.7	10.5	6.2	0.6	17.3
92	12 633	81.9	10.1	7.2	0.8	18.1
93*	13 707	79.2	10.4	8.2	2.2	20.8

*Anm. Designförändring, dvs HINKs urval samordnas med BHUs småhusundersökning till hushållsundersökningen, HUND.

Tabell 3a. AKU - bortfallets fördelning, orsak och kön. Procent

År	Netto- urval	Indirekt intervju	Vägrar	Ej antr	Total	Män	Kvinnor
80	241 359	11.0	3.6	3.0	6.7	7.3	6.0
81	264 057	12.0	3.2	2.8	6.1	6.8	5.3
82	264 375	12.0	2.8	2.9	5.8	6.6	5.0
83	263 897	12.0	2.8	2.9	5.8	6.5	5.2
84	263 804	10.0	3.3	3.1	6.5	7.2	5.9
85	264 576	10.0	3.5	3.7	7.4	8.1	6.7
86	185 983	8.0	5.2	4.6	10.1	11.2	9.0
87	192 562	3.0	5.1	5.4	11.0	12.1	9.9
88	217 206	3.5	5.0	5.5	10.8	11.8	9.8
89	216 391	3.2	4.8	6.4	11.7	12.8	10.5
90	216 813	2.8	5.1	6.5	12.0	13.4	10.7
91	217 026	2.8	5.5	7.7	13.6	15.1	12.1
92	216 729	2.9	5.2	8.3	13.8	15.4	12.1
93	215 703	2.7	4.7	7.4	12.3	14.0	10.6

V-avdelningen

Tabell 3b. AKU - bortfallets fördelning uppdelat på ålder. Procent.

År	16-24	25-34	35-64	65-74	Totalt
80	5.2	6.9	7.1	6.5	6.7
81	4.5	6.5	6.5	5.8	6.1
82	4.2	6.5	6.1	5.5	5.8
83	4.3	6.6	6.0	6.4	5.8
84	4.9	7.0	6.9	7.0	6.5
85	5.5	7.9	7.8	8.1	7.4
86	8.1	11.1	10.5	(1)	10.1
87	9.4	12.4	11.0	-	11.0
88	9.3	12.0	10.9	-	10.8
89	10.5	13.0	11.5	-	11.7
90	10.7	13.3	12.1	-	12.0
91	12.2	14.9	13.6	-	13.6
92	12.3	15.1	13.8	-	13.8
93	10.6	13.7	12.3	-	12.3

(1) Fr o m 1986 består urvalet av individer i åldern 16-64.

Tabell 3c. AKU - bortfallets fördelning efter orsak och geografiska områden. Procent.

År	<u>Stockholm</u>			<u>Göteborg</u>			<u>Malmö</u>			<u>Övr riket</u>		
	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot
80	5.5	7.7	13.5	5.1	7.1	12.3	4.0	7.1	11.2	3.3	2.3	5.7
81	5.1	7.5	12.9	4.0	6.4	10.6	4.0	6.3	10.4	3.0	2.1	5.2
82	4.6	7.6	12.5	3.5	7.1	10.8	3.4	7.3	10.8	2.6	2.3	5.0
83	4.3	7.7	12.1	3.8	6.9	10.5	3.3	7.1	10.5	2.6	2.3	5.0
84	4.7	7.9	12.9	5.0	5.9	11.2	4.8	7.2	12.3	3.0	2.5	5.6
85	5.8	8.9	15.1	5.4	7.4	13.0	5.5	7.6	13.4	3.4	2.8	6.3
86	8.4	10.1	19.0	6.1	7.1	13.6	6.6	9.5	16.3	4.7	3.7	8.7
87	8.3	12.1	21.3	5.6	8.8	15.1	7.3	9.2	16.9	4.6	4.4	9.5
88	8.1	14.7	23.3	5.9	9.4	15.7	7.4	9.1	16.9	4.5	4.3	9.2
89	7.3	14.9	22.7	5.8	9.9	16.2	6.6	10.2	17.1	4.5	5.3	10.2
90	7.9	13.4	21.9	6.2	9.7	16.5	5.8	12.8	19.0	4.8	5.4	10.6
91	8.0	15.6	24.2	6.2	12.0	18.6	6.6	12.9	19.8	5.2	6.5	12.2
92	7.2	14.6	22.2	5.9	12.8	19.1	6.2	14.7	21.5	4.9	7.2	12.5
93	6.6	14.0	20.9	5.7	10.0	15.9	5.7	12.9	19.3	4.4	6.4	11.1

V-avdelningen

Tabell 4a. ULF - bortfallets fördelning för åldersgruppen 16-74 år uppdelat på orsak och kön. Procent

År	Vägrar	Ej antr	Sjuk-dom	Inst-vård	Total	Män	Kvinnor
80	11.9	1.8	0.3	0.3	14.4	14.7	14.0
81	10.7	2.3	0.4	0.2	13.6	13.6	13.7
82	10.3	2.2	0.3	0.3	13.1	13.0	13.0
83	13.2	2.3	0.4	0.2	16.1	16.0	15.9
84	13.7	2.3	0.5	0.3	16.7	16.2	17.3
85	12.4	2.9	1.1	0.0	16.4	16.8	16.1
86	18.0	3.3	----	1.1	----	22.4	22.7
87	14.5	3.1	----	1.2	----	18.9	18.5
88	15.3	4.2	----	0.9	----	20.4	21.0
89	15.0	4.4	----	1.0	----	20.4	21.6
90	16.7	3.7	----	1.3	----	21.7	21.7
91	15.8	4.2	----	1.2	----	21.1	21.6
92	14.8	3.3	----	1.9	----	20.1	20.4
93	13.6	4.3	----	1.0	----	18.9	19.2

Tabell 4b. ULF - bortfallets fördelning efter åldersgrupper. Procent

År	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Total	75-84
80	9.3	12.7	14.9	17.0	18.5	14.4	14.4	10.4
81	9.0	13.3	12.3	16.4	17.5	14.1	13.6	12.7
82	9.3	10.9	12.6	15.3	16.3	14.1	13.1	16.7
83	10.7	14.4	15.0	16.8	21.7	19.2	16.1	17.1
84	12.1	14.8	16.9	18.0	20.1	20.2	16.7	18.3
85	12.7	15.5	15.7	18.5	19.1	18.2	16.4	21.0
86	16.5	21.3	22.3	23.2	27.4	25.7	22.7	25.6
87	13.0	18.4	19.6	20.4	21.4	19.8	19.5	26.1
88	14.3	20.0	20.8	19.7	23.5	22.7	20.1	21.6
89	15.7	20.8	20.8	19.7	23.5	22.4	20.7	21.6
90	17.8	21.5	21.2	23.7	22.6	24.7	22.1	27.3
91	15.2	22.1	20.3	18.5	24.2	28.4	21.1	23.4
92	13.3	17.8	18.5	20.4	24.2	24.3	20.1	26.9
93	13.7	18.7	17.6	20.4	21.9	22.3	18.9	25.1

V-avdelningen

Tabell 5. Svarande och bortfall i omnibusundersökningarna. Procent.

År	Svarande		Telefon Procent av suburvalet	Totalt (vägt)	Bortfall (vägt)
	Postenkät före på- minnelse	efter på- minnelse			
80/3	32	76	38	85	15
80/4	24	73	38	89	11
81/1	22	75	64	91	9
81/2	13	62	55	83	17
81/4	17	69	48	84	16
82/1	10	70	58	87	13
82/2	24	71	55	87	13
82/3	22	74	48	86	14
83/1	29	70	58	87	13
83/2	29	61	51	81	19
83/3	33	57	62	84	16
84/1	21	59	51	80	20
84/2	26	59	50	80	20
84/3	21	61	51	81	19
84/4	42	70	52	86	14
84/5	40	67	53	84	16
85/2	27	64	63	87	13
85/3	14	55	68	86	14
85/4	41	71	56	87	13
85/5	24	67	56	86	14
86/1	32	60	52	81	19
86/2	29	59	56	82	18
86/4	26	60	42	77	23
86/5	31	65	43	80	20
87/3	35	69	48	84	16
88/3	-	59	51	80	20
88/4	-	61	43	78	22
88/5	-	67	35	76	24
89/2	-	64	42	79	21
90/1	-	64	35	76	24
90/2	-	63	32	75	25
90/4	-	68	31	78	22
91/1+2	-	67	31	77	23
91/5	-	63	53	83	17
92/1	-	65	47	82	18
92/4	-	65	34	77	23
93/1+2	-	67	45	82	18
93/5	-	69	31	79	21

V-avdelningen

Tabell 6. PSU - bortfallets fördelning efter orsak. Procent

År/mån	Vägrare	Ej anträffade	Sjuka	Totalt
80/5	7.0	3.5	2.6	13.1
80/11	7.0	3.2	1.9	12.1
81/5	7.0	4.1	2.1	12.3
82 *				
83				
84/5	7.2	6.0	1.8	15.0
84/11	7.8	4.4	2.2	14.4
85/5	8.3	5.5	2.1	15.9
85/11	8.5	4.9	2.4	15.8
86/5	10.1	5.9	2.3	18.3
86/11	10.7	4.6	3.2	18.5
87/5	10.0	5.2	2.9	18.1
87/11	9.7	5.2	2.9	17.8
88/2	9.1	4.9	2.8	16.8
88/5	8.7	7.1	2.6	18.4
88/11	9.3	5.8	2.3	17.4
89/5	8.8	7.0	2.3	18.1
89/11	8.1	6.1	2.4	16.6
90/5	8.1	6.3	2.4	16.8
90/11	7.6	5.6	2.5	15.7
91/5	8.0	9.7	2.3	20.0
91/11	8.5	7.3	2.5	18.3
92/5	7.8	8.8	2.5	19.1
92/11	7.8	8.7	2.4	18.9
93/5	8.1	9.8	2.6	20.5
93/11	7.9	8.8	2.3	19.0

* Undersökningen genomfördes ej under perioden 81/11-83/11

Tabell 7. Nettourval, procent svar och bortfall i bokföringsundersökningar. Bortfallet uppdelat på orsak.

Undersökn/ år	Netto- urval	Svarande	Vägrare	Ej an- träffade	Övrigt bortfall	Totalt bortfall
HUT 85	6 004	72.7	23.4	2.3	1.6	27.3
HUT 88	5 999	62.8	32.0	2.6	2.6	37.2
HUT 92	6 007	63.4	31.2	3.1	2.3	36.6
HULK 89	2 970	70.3	26.0	1.8	2.0	29.8
TA 90/91	4 881	74.5	18.7	5.0	1.8	25.5

V-avdelningen

Tabell 8. Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus. Bortfall i %.

Undersökningsår	Allmännyttiga bostads- företag. Vägt bortfall	Enskilda ägare och borätt- föreningar. Ovägt bortfall
1981	3.1	14.5
1982	4.1	13.9
1983	5.5	17.4
1984	5.8	18.4
1985	4.1	23.3
1986	3.8	23.1
1987	4.2	23.3
1988	3.0	19.8
1989	1.0	21.2
1990	3.0	21.0
1991	3.0	1)
1992	3.0*	20.0*

1) Genomfördes ej

* preliminära uppgifter

Tabell 9. Bostads- och hyresundersökningen. Bortfall i %.

Undersökningsår	Hyresrättslägenheter. Vägt bortfall.	Bohyror m.m. i statsbe- lånade hus. Ovägt bortfall.
1981	5.6	0.0
1982	3.8	0.0
1983	2.8	0.0
1984	4.7	0.1
1985	3.2	0.4
1986	3.6	0.8
1987	3.7	4.1
1988	3.4	3.7
1989	4.4	8.3
1990	6.3	11.6
1991	5.2	10.3
1992	5.9	21.0

Bilaga 2

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM - avdelningen	Arbetsmiljöundersökningen	Personalutbildningsstatistik	Examensuppföljningen 1993	Komvux, nybörjare på gymnasiekurser ht 92	Löner och sysselsättning för arbetare inom industrin
Syfte	Beskriva arbetsmiljöförhållanden	Analysera typ och omfattning av utbildning som betalas av arbetsgivaren	Sysselsättning, arbeten inom/utom målyrket, studier m.m. efter examen	Belysa verksamhet före och efter studierna, finansiering, avbrott, motiv.	Redovisa genomsnittliga timförtjänster inom industrin, SNI 2 och SNI 3
Bruttopopulation	Sysselsatta 16-64 år	Sysselsatta 16 - 64 år	Examinerade från högskolan 1988/89	Elever avgångna från grundskolan våren 1988	Företag med fler än 4 anställda inom SNI 2 och SNI 3
Ram för urvalsdragning	Registret över totalbefolkningen, RTB	RTB	Högskoleregistret	Komvuxregistret	CFAR
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Samtliga arbetsställen inom utvalda företag
Bruttourval	Ca 15 000	Ca 14 000	Ca. 6 800	6 000	2 433 företag, 5 457 arbetsst.
Urvalsförfarande	Se AKU	Se AKU	Stratifierat tvástegsurval	Stratifierat tvástegsurval	SAMU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	Ja, utnyttjas enstaka gånger	-	Nej	Ja Ca 20% mellan år, dock samma urval inom året
Övertäckning	Ca 4,0% identifieras vid intervjun	Försumbar	Ca. 0,4 %. Identifieras efter urvalsdragningen	Försumbar	35% på företagsnivå
Vägt bortfall	Nej	Nej	Ja [6] ⁴	Ja [6]	Ja [4]
Uppgiftslämnartvång	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	Ca 130 10 - 20	14 3	20 ca. 20	27 Ca. 20	14 Beror på företagets storlek och rutiner
Bortfallsuppföljning	Ja	Se AKU	Ja	Ja	Ja
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering	Se AKU	Nej	Nej	Kompens. vägn. Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju, Postenkät	Telefonintervju	Postenkät, Telefonuppföljning av bortfallet	Postenkät, Telefonuppföljning av bortfallet	Postenkät
Vem gör insamlingen	SU	SU	AM/UA, SU	AM/UA, SU	AM/LS
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	8 veckor	3,5 månader	3,5 månader	Månad
Periodicitet	Vart annat år	2 år av 3	Ungefär vart 4:e år liknande unders.	Vartannat/vart 3:e år	Månad
Förändringar i undersökningen över tiden	Borttagen stratifiering efter yrke.	Utökad antal frågor		-	Fr.o.m. 1991 ej funktionella företag och SNI 951

⁴ Siffrorna inom klamrar syftar på formler i avsnittet "Bortfallsmått"

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM - avdelningen	Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor, KSP	Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor, KLPk	Arbetsorsakade besvär	Arbetskraftsbarometern	Arbetskraftsundersökningar - AKU
Syfte	Redovisa sysselsättningsuppgifter med detaljerad branschuppdelning inom privat sektor	Visa löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor	Beskriva arbetsorsakade besvär	Ge snabb och enkel information om arbetsmarknadsläget och utsikterna för olika utbildningsgrupper	Beskriva aktuella sysselsättningsförhållanden och ge information om utvecklingen på arbetsmarknaden
Bruttopopulation	Arbetsställen med personal inom privat sektor	Företag SNI 2-9 med fler än 4 anställda	Sysselsatta 16-64 år	Alla arbetsställen med minst tio anställda varav 2 med aktuell utbildning	Folkbokförda personer 16-64 år
Ram för urvalsdragnig	Centrala företags- och arbetsställe- registret, CFAR	CFAR	RTB	ÅRSYS, Utbildningsregistret	RTB, kompletterad med uppgifter från SCB:s sysselsättningsregister
Uppgiftslämnare	Arbetsställen	Företag	Urvalspersonen	Personalansvarig på arbetsstället	Urvalspersonen (indirekt intervju tillåtet under vissa restriktioner)
Bruttourval	12 000	3 800	Ca. 40 000	6 700 arbetsställen	ca 18 000/ mån
Urvalsförfarande	SAMU	SAMU	Se AKU	PPS-urval	OSU, 192 strata systematiskt inom strata (appr. OSU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Ca 20% mellan år, dock samma urval inom år	Ca 20% mellan år, dock samma urval inom år	-	-	JA 7/8 3 mån
Övertäckning	Ca 6%	13% - 18%	Begränsad	Ca 17 % bland avregistrerade	Ca 0,2%, identifieras vid fältarbetet
Vägt bortfall	Ja [4]	Ja [4]	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnar- tvång	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnar- börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	34	6 - 14	1-19 några minuter	1-5 Ca 10	1:a int. 2-8:e int. 20-25 10-15 Ca 5 Ca 3
Bortfallsuppföljning	Ja	Ja	Nej	Enkätpåminnelser	Nej
Kompensation för bortfallet	Komp.vägning, Imputering	Komp. vägning	Se AKU	Nej	Efterstratifiering med hjälpinfo från register
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Telefonintervju	Postenkät	Telefonintervju med DATI (besöksint. ca 1%)
Vem gör insamlingen	AM/LS	AM/LS	SU	AM/UA	SU
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	Kvartal	Kvartal	2 mån	Ca 1 månad
Periodicitet	Kvartal	Kvartal	Varje år	Årligen	Månad
Förändringar i undersökningen över tiden	-	-	-	PPS-urval från 1990. Tre frågor har slopats sedan 1990.	1970. RIDA 1986/87 DATI 1989/90. 1993 nytt estimationsförfarande m.m.

BoR-avdelningen

Undersökningar vid BoR - avdelningen	Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner	Museistatistiken	Folk- och bostadsräkningen 1990 FoB-90
Syfte	Kartlägga den kyrko-kommunala ekonomin	Beskriva verksamhet och utnyttjandet av landets museum	Allmän information om befolkning, boende och sysselsättning
Bruttopopulation	Kyrko-kommuner	Museum med anställd yrkesutbildad personal som utför > 1 årsverke,	Kyrkobokförd befolkning 16 år och äldre
Ram för urvalsdragning	Svenska kyrkans organisation	Egen ram	Registret över totalbefolkning RTB
Uppgiftslämnare	Ekonomiansvariga på respektive kyrkokommun	Museum	Samtliga folkbokförda 16 år och äldre
Bruttourval	965	201	Totalräknad undersökning
Urvalsförfarande	Totalundersökning	Totalundersökning	-
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-
Övertäckning	Ingen	?	-
Vägt bortfall	Nej	Nej	-
Uppgiftslämnar-tvång	Nej	Nej	Ja
Uppgiftslämnar-börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	ca 140	ca 40 Ca 30	max 17 Ca 10
Bortfallsuppföljning	Ja	Ja	-
Kompensation för bortfallet	Imputering	Imputering	-
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät Administrativa register
Vem gör insamlingen	BoR/OE	BoR/KM	BoR/BE
Längd för insamlingsperiod	1½ mån	2 mån	från utskick till anmaning ca 3 mån
Periodicitet	Årligen	Årligen	Intermittent
Förändringar i undersökningen över tiden	1992: Minskat antal kyrkokommuner		1990 förändrat insamlingsförfarande jämfört med FoB-80 och FoB-85

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	Kapacitetsenkäten	Finansstatistik för företag	Omsättningsstatistiken	FUTS	Industristatistiken
Syfte	Belysa produktionskapacitetens utnyttjande inom den totala industrin	Belysa kapitalstruktur och ekonomisk aktivitet	Utgöra underlag för NR, privat konsumtion och produktionsberäkningar	Belysa företagens utlandsställning och kapitaltransaktioner gentemot utlandet	Belysa industriproduktionen i Sverige. Bransch och varudata
Bruttopopulation	Industriföretag i Sverige med fler än 10 anställda	Sektor 21, exklusive SNI 81, SNI 831 och SNI 82	Företag inom SNI: 6, 832, 833, 92, 94, 95 med omsättning > 200 kkr	Samtliga företag med utlandsverksamhet	Alla AS till industriföretag (SNI 2,3), samt industriella AS till icke-industriföretag
Ram för urvalsdragnin	Industriföretag i IFR	CFAR	CFAR	Skapad efter bearbetning av exportörs- och importörsregistret	CFAR
Uppgiftslämnare	Företaget och dess anläggningar	Företag	Företag	Icke finansiella företag	Företag
Bruttourval	Ca 2 000 anläggningar	Ca 16 000	Ca 4 000	Ca 1 000	Ca 8 500
Urvalsförfarande	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	OSU	Totalundersökn. för Företag >10 anst. Övr skattas
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	Ja 10% av urvalsundersökta företag	-
Övertäckning	Liten	Marginell	Ca 4%	Ca 3%	Nej
Vägt bortfall	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Uppgiftslämnartvång	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	11 Ca 10	Varierar beroende på bokslutets komplexitet, dock <400 frågor	1 Ca 20	35 Ca 40	Ca 75 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kompensation för bortfallet	Nej	Framskrivning och rak uppräknin	Rak uppräknin i kvotestimator	Medelvärdesimputering	Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Enkät, PRV	Postenkät	Postenkät	Postenkät, Schablonskattnin
Vem gör insamlingen	ES/IU	ES/TN, ES/IN	ES/TN	ES/KF	ES/IN
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	Febr - nov	1 månad	Kvartal	mars-nov
Periodicitet	Kvartal	Årlig	Månad/ kvartal	Kvartal	Årlig
Förändringar i undersökningen över tiden	I samband med ny urvalsdessin 1988 förändrades estimationsförfarandet	Utökat urval 1989, SNI 6 - 9. Extra cut-off gräns för SNI 5 slopad 1991.	Större omläggning fr.o.m. 1992	Totalundersökn. med "cut-off" t.o.m 1982	Nu cut-off gräns, bättre täckning, ny metod för bortfalls-korrigerin fr.o.m. 1990

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	Leverans- och orderstatistiken	Investeringsenkäterna	Lagertypsstatistiken
Syfte	Skatta förändringen av industrins leveranser och ordergång	Belysa investeringsutvecklingen, såväl verkställda som planerade investeringar	Skatta lagerförändringar i industrin, SNI 2 och SNI 3
Bruttopopulation	Företag inom industrin, SNI 2 och SNI 3	Industriföretag med >20 anställda	Företag inom SNI 2 och SNI 3
Ram för urvalsdragning	Industriföretag i CFAR, som ingår i Industristatistiken och har >5 anst.	CFAR	Industriföretag i CFAR som ingår i Industristatistiken och har >5 anst.
Uppgiftslämnare	Företag	Kontaktperson på företag	Företag
Bruttourval	Ca 2 250	Ca 2 200	Ca 2 250
Urvalsförfarande	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-
Övertäckning	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Nej
Vägt bortfall	Ja	Nej	Ja
Uppgiftslämnar-tvång	Ja	Ja, för verkställda investeringar	Ja
Uppgiftslämnar-börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	6 Ca 30	18 Ca 30	8 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Post- och telefon-påminnelse	Ja	Post- och telefon-påminnelse
Kompensation för bortfallet	Imputering	Rak uppräknig	Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	ES/IU	ES/IU	ES/IU
Längd för insamlingsperiod	Ca 4 veckor	Ca 7 veckor	Ca 4 veckor
Periodicitet	Månad	3 ggr/år	Kvartal
Förändringar i undersökningen över tiden	1987 - 91: Stratifiering efter produktionsvärde Övriga tider efter antal anställda	1982-86: Kompletterat med nya undersökningsvariabler	1987 - 91: Stratifiering efter produktionsvärde Övriga tider efter antal anställda

M-avdelningen

Undersökningar vid M - avdelningen	Deklarationsundersökningen för jordbrukare - DU	Jordbruksekonomiska undersökningen - JEU	Skogsbrukets arbetskraft - Enskilda skogsbruket	Galt- och betäkningsstatistik - GBS
Syfte	Redovisa jordbrukargrupperns taxerade intäkter och kostnader	Redovisa jordbruksföretaget enligt företagsekonomiska principer	Visa arbetsåtgång och skogsarbete inom privatskogsbruket	Prognoser på gris- köttproduktion
Bruttopopulation	Medelstora växtodlings- resp. mjölkföretag	Vissa kategorier av jordbruksföretag	Företag med 5,1 - 5 000 ha skog	Galt-/ suggägar som bedriver djur- ägarsemination
Ram för urvalsdragning	Lantbruksregistret, LBR	LBR	Skogsstyrelsens skogsdataregister	SCB:s register över galthållare
Uppgiftslämnare	Lokala skattekontor och länsskattemyndigheter	Huvudbrukaren på företaget	Skogsägare på utvald brukningsenhet	Galthållare
Bruttourval	2 700	600	3 400	6 000
Urvalsförfarande	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Totalundersökning
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Ja Ca 25% 12 mån	Ja, fr.o.m. 1987 Ca 25% 12 mån	-	Insamling varannan mån. för ena hälften, övriga mån. för andra hälften
Övertäckning	Ingen	Ca. 10%, identifieras vid uppgiftsinsamlingen	Identifieras vid urvalsdragningen	-
Vägt bortfall	Ja (enligt formel 2) ⁵	Nej (enligt formel 1)	Ja (enligt formel 2)	Nej (enligt formel 1)
Uppgiftslämnar- tvång	Nej	Nej	Nej	Ja
Uppgiftslämnar- börd - antal frågor - tidsåtgång (min)	-	Löpande bokföring	Ca 4 Ca 5 - 50	Ca 3 Ca 4
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Ja	Ja
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering	Efterstratifiering	Nej	Ja, utifrån tidigare lämnade uppgifter
Metod för uppgiftsinsamling	Administrativa register	Adm. register, Intervju, Enkät	Postenkät, Telefonuppföljning	Postenkät
Vem gör insamlingen	M/LE	LBF konsult AB	M/LE	M/LE
Längd för insamlingsperiod	12 mån	12 mån	6 mån	2,5 mån
Periodicitet	Årligen	Årligen	Årligen	Månad
Förändringar i undersökningen över tiden	1991: Reducerad bruttopopulation 1987: Ändrad uppläggning	1976: Ändrad uppläggning 1986: Ändrat urval	Fr.o.m. 1992 insamlas inga åtgärdsuppgifter tillsammans med sysselsättningsuppg.	Fr.om. -88 roterande "varannan" månadsinsamling

⁵ Se avsnittet "Bortfallsmått"

M-avdelningen

Undersökningar vid M - avdelningen	Objektiva skördeuppskattningar (matpotatis) - OS	Objektiva skördeuppskattningar (vall och spannmål) - OS	Energistatistik för småhus	Energistatistik för flerbostadshus
Syfte	Uppskatta skörden av matpotatis	Uppskatta skörden av spannmål och slåttervall	Information om uppvärmningssätt och energiförbrukning i småhusbeståndet	Information om uppvärmningssätt, energianvändning för bostadslägenheter, lokaler och varmgarage
Bruttopopulation	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker och minst 0,5 ha matpotatis	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker	Småhus på fastigheter	Allmännyttiga bostadsföretag
Ram för urvalsdragning	Lantbruksregistret, LBR	LBR	FTR (fastighetstaxeringsregistret)	FTR
Uppgiftslämnare	Säsongsanställda provtagare samt jordbrukaren	Säsongsanställda provtagare samt jordbrukaren	Fastighetsägare	Fastighetsägare / förvaltare
Bruttourval	1 050	3 440	5275	7500+150 (tillägg)
Urvalsförfarande	Flerstegsurval	Flerstegsurval	Stratifierat systematiskt urval	Stratifierat OSU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	Urval används under flera år, dock dras tilläggsurval
Övertäckning	Ingen	Ingen	Identifieras i första hand vid granskning	Identifieras vid granskning
Vägt bortfall	Nej (enligt formel 1)	Nej (enligt formel 1)	Nej (enligt formel 1)	Ja (enligt formel 2)
Uppgiftslämnar-tvång	Nej	Nej	Nej	SFS 1992:889, SCB-FS 1992:48
Uppgiftslämnar-börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	-	-	Ca 25	ca 10
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Ja	Nej, dock extra påm.
Kompensation för bortfallet	Nej	Nej	Nej	Nej
Metod för uppgiftsinsamling	Besöksintervju, telefonintervju, provtagning	Besöksintervju, telefonintervju, provtagning	Postenkät, adm. register, telefonpåk	Postenkät, telefonpåk
Vem gör insamlingen	Provtagare	Provtagare	M/EN	M/EN
Längd för insamlingsperiod	Odlingssäsong	Odlingssäsong		
Periodicitet	Årligen	Årligen	Årligen	Årligen
Förändringar i undersökningen över tiden	Urval t.o.m. -88 ca 5 400	Urval t.o.m. -88 ca 12 000	Ej småhus på jordbruksfastighet fr.o.m. 1991-	Nytt grundurval drogs 1990

M-avdelningen

Undersökningar vid M - avdelningen	Miljöskyddskostnader i industrin	Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket	Varutransporter med lastbil och järnväg	Intäkter och kostnader för sjöfarten
Syfte	Uppskatta industrins miljöinvesteringar och miljöskyddskostnader	Följa utvecklingen av bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket regionalt och grönvis	Att mäta varutransporterna på vägar med lastbilar och släpfordon såväl riks-täckande som regionalt	Belysa intäkter och kostnader för sjöfarten och användning för BNP-beräkning
Bruttopopulation	Industriarbets-ställen ur SNI 2 och 3 med minst 20 anställda	Jordbruksföretag med > 5.0 ha åkerareal	Lastbilar i trafik med maximilastvikt om minst 2 ton	Företag som ingår i rederinäringen
Ram för urvalsdragnig	Centrala företags- och arbetsställe-registret (CFAR)	LBR	Centrala bilregistret (CBR)	CFAR
Uppgiftslämnare	Miljö- och/ eller ekonomiansvariga vid företag/arbets-ställen	Enskilda jord-brukare via objektiva skördeuppsk. provtagare	Registrerade ägare till utvalda fordon	Företagen
Bruttourval	Ca 1 900	Ca 4 590	16 000 (4 000 per kvartal)	390
Urvalsförfarande	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU	Stratifierat tvåstegsurval	Stratifierat OSU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	-
Övertäckning	Nedlagda företag ident. om möjligt och tas bort	Identifieras vid urvalet	Elimineras från urvalet (8% 1990)	Identifieras vid insamling
Vägt bortfall	Nej (enligt formel 1)	Nej (enligt formel 1)	Ja (enligt formel 2 och 3)	Nej (enligt formel 1)
Uppgiftslämnar-tvång	Nej	Nej	Ja	Ja
Uppgiftslämnar-börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	Ca 10-15 Ca 30	Ca 20-25 Ca 30		
Bortfallsuppföljning	Ja	Nej	Nej	Nej, dock påm.
Kompensation för bortfallet	Ja	Ja	Nej	Nej
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät, Telefon-påminnelse	Besöksintervju, (undantagsvis telefonintervju)	Postenkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	SCB	Provtagare	SCB	SCB
Längd för insamlingsperiod	Ca 2 mån	Ca 5-6 mån	Insamlas under fyra kvartal	
Periodicitet	Vart 3:e år	Fr.o.m. 1992 vartannat år	Vart tredje år	Årligen
Förändringar i undersökningen över tiden	91/92 höjs undre gränsen från 10 till 20 anställda	Urvalsstorlek -88 ca 11 000 och 89-92 ca 4 600	Intermittent fr.o.m. 1987	Fr.o.m. 1986 urvalsundersökning

V-avdelningen

Undersökningar vid V - avdelningen	Hushållens inköpsplaner - HIP	Inkomstfördel- ningsundersökning - HINK	Partisympti- undersökning - PSU
Syfte	Belysa hushållens förväntningar om den ekonomiska utvecklingen	Belysa inkomst- fördelnings-, förmögen- hetsfördelnings-, arbets- marknads- och boende- politiska frågor	Belysa parti- sympatiernas fördelning i väljarkåren
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 18-74 år	Folkbokförd befolkning 18 år och äldre	Svenska medborgare, folkbokförda 18 år och äldre
Ram för urvalsdragning	Registret över tota- lbefolkningen, RTB, samt SCBs syssel- sättningsregister	RTB, FTR, LBR, SCBTB	RTB
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Urvalspersonen (indirekt intervju tillåtet)	Urvalspersonen
Bruttourval	ca 2 200/mån	ca 14 000	ca 9 200
Urvalsförfarande	192 strata efter hushållets tax. nettoinkomst, systematiskt urval inom strata (appr. OSU)	4 strata systematiskt inom strata (appr. OSU)	Systematiskt strata (appr. OSU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Nej	Nej	JA 2/3 6 mån
Övertäckning	Ca 4%, identifieras	Ca 2%, identifieras vid urvalsdragningen	Ett fåtal emigranter
Vägt bortfall	Ja, [1] ⁶	Nej (approx. vägt) [1], [2]	Nej, [1]
Uppgiftslämnartvång	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	Max 25 Ca 8	Ca 50 Ca 20	Ca 20 Ca 10
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Nej
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering med hjälpinfo från register	Kompensationsv. Rak uppräknings	Nej
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju (besöksintervjuer ca 1 %)	Telefonintervju (DATI)	Telefonintervju
Vem gör insamlingen	SU	SU	SU
Längd för insamlingsperiod	Ca 1 mån	Ca 2-3 mån	Ca 2,5 veckor
Periodicitet	Månad	Årligen	Halvår
Förändringar i undersökningen över tiden	Fr.o.m. juni -93 görs HIP som tillägg till AKU	85/86 förändrad design och estimation. Postenkät t.o.m. -83. Telefonint. 84- Fr.o.m. -93 samordnad med BHU	-

⁶ Siffrorna inom klamrar syftar på formler i avsnittet "Bortfallsmått"

V-avdelningen

Undersökningar vid I - avdelningen	Omnibusundersökningar	Undersökning om hushållens utgifter - HUT	Undersökning om hushållens livsmedelsutgifter och kostvanor - HULK	Tidsanvändningsundersökning - TA	Undersökning om levnadsförhållanden - ULF
Syfte	Varierar	Belysa konsumtionsstandarden hos olika hushållsgrupper	Belysa skillnader i livsmedelsutgifter för olika hushållsgrupper i olika regioner	Mäta det obetalda arbetet, speciellt ur jämställdhets-synpunkt	Belysa välfärdens fördelning i befolkningen
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 16-74 år	Folkbokförd befolkning 0 -74 år	Folkbokförd befolkning 0 -74 år	Folkbokförd befolkning 20-64 år	Folkbokförd befolkning 16-84 år
Ram för urvalsdragning	Registret över totalbefolkningen (RTB)	RTB	RTB	Konstruerad riksrepresentativ	Registret över totalbefolkningen, RTB
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Hushålls-medlemmar	Hushålls-medlemmar	Urvalspersonen	Urvalspersonen (indirekt intervju kan tillåtas bland äldre)
Bruttourval	1 200	6 000	3 000	5 000	7 600 - 8 800
Urvalsförfarande	OSU	Systematiskt urval (approx. OSU)	Systematiskt urval (approx. OSU)	Tvästegsurval, OSU inom strata	Systematiskt urval (appr. OSU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	-	Fr.o.m. 1986 ca 40% 8 år
Övertäckning	<1,0%	Ca 2,0%	Ca 2,0%	<1,0%	Ca 1%, identifieras vid urvalsdragningen
Vägt bortfall	Antalsvägt [6]	Självvägt på individnivå [1]	Självvägt på individnivå [1]	Nej [1]	Nej (approx. vägt) [1]
Uppgiftslämnar-tvång	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnar-börda - antal frågor - tidsåtgång (min)	Varierar	Ca 20 + bokföring Ca 150	Ca 40 + bokföring	Ca 30 + bokföring	Ca 200 Ca 70
Bortfallsuppföljning	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Kompensation för bortfallet	Nej	Efterstratifiering	Efterstratifiering	Efterstratifiering	Efterstratifiering
Metod för uppgiftsinsamling	Enkät med telefonuppföljning	Besöksintervju och bokföring (4 veckor)	Besöksintervju och bokföring (4 veckor)	Besöksintervju och bokföring (2 dagar)	Besöksintervju (tel. int. vid bortfallsuppföljning)
Vem gör insamlingen	SU	SU	SU	SU	SU
Längd för insamlingsperiod	1-2 veckor	Varierar	Varierar	Varierar	Kvartal
Periodicitet	Varierar	Intermittent	Intermittent	Intermittent	Årligen
Förändringar i undersökningen över tiden	-83, Bruttourval: 800	Fr.o.m. 85 endast små förändringar	-	-	Hushållsansats-1980, Individiansats-1981-, Panel 1986-

R & D Reports är en för U/ADB och U/STM gemensam publikationsserie, som från 1988-01-01 ersätter de tidigare "gula" och "gröna" serierna.

R & D Reports Statistics Sweden are published by the Department of Research & Development within Statistics Sweden. Reports dealing with statistical methods have green (grön) covers. Reports dealing with EDP methods have yellow (gul) covers.

Reports published 1993-94:

1993:1
(grön)	Kvalitetsfonden 1991/92 - Projekt, handläggning och utvärdering
(Roland Friberg)
1993:2
(grön)	Översyn av Undersökningen av lastbilstransporter i Sverige (UVAV)
(Bengt Rosén, Mahnaz Zamani)
1993:3
(grön)	Bortfallsbarometern nr 8 (Mats Bergdahl, Pär Brundell, Jan Hörngren,
Håkan Lindén, Peter Lundquist, Monica Rennermalm)
1993:4
(gul)	Guidelines on the Design and Implementation of Statistical Meta-
information Systems (Bo Sundgren)
1993:5
(grön)	Kvalitetsrapporten 1993 - Utveckling av kvaliteten för SCBs
statistikproduktion (Jan Eklöf, Per Nilsson)
1993:6
(grön)	Metoder att få konsistens mellan olika skattningar och samtidigt
öka precisionen (Sixten Lundström)
1993:7
(grön)	Variance Estimation in the Swedish Consumer Price Index
(Jörgen Dalén, Esbjörn Ohlsson)
1993:8
(grön)	Quantifying Errors in the Swedish Consumer Price Index
(Jörgen Dalén)
1993:9
(gul)	Ökad tillgänglighet för statistiska data - en studie av några gränssnitt
mot statistiska databaser (Mattias Lindberg)
1994:1
(gul)	Ett verksgemensamt datalager vid SCB? (Bo Sundgren)
1994:2
(grön)	Undersökningar med flera paneler av stratifierade nätverksurval
- Estimationsförfarande vid undertäckande paneler och överlappande
urvalsstratan. Med tillämpning på HINK92-undersökningen
(Bengt Rosén, Håkan Lindén)

Tidigare utgivna **R&D Reports** kan beställas genom Ingvar Andersson, SCB, U/LEDN, 115 81 STOCKHOLM (telefon 08-783 41 47, telefax 08-783 45 99).

R&D Reports listed above as well as issues from 1988-92 can - in case they are still in stock - be ordered from Statistics Sweden, att. Ingvar Andersson U/LEDN, S-115 81 STOCKHOLM, SWEDEN (telephone nr +46 08 783 41 47, telefax nr +46 08 783 45 99).